

KESKI-SUOMEN LIITTO

REGIONAL COUNCIL OF CENTRAL FINLAND

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2025

Keski-Suomen liitto

Maakuntahallitus 20.2.2026, § 13
Tarkastuslautakunta 26.3.2026, § xx
Maakuntavaltuusto 22.5.2026, § xx

Keski-Suomen liiton tilinpäätös ja toimintakertomus 2025

Julkaisun tiedot

Julkaisija Keski-Suomen liitto
Innova 2, Lutakonaukio 7
40100 Jyväskylä
keskisuomenliitto.fi

LinkedIn Keski-Suomen liitto / Regional Council of Central Finland
Instagram @keskisuomi
Facebook @keskisuomenliitto
Sähköposti etunimi.sukunimi@keskisuomi.fi

C 174
ISBN 978-951-594-561-7
ISSN 2341-9903

Sisällys

1 Maakuntajohtajan katsaus	5		
2 Toimintasuunnitelman toteutuminen	7		
2.1 Kestävän elinvoiman kasvattaja.....	7		
2.1.1 Kehittämisrahoitus ja hanketoiminta	8		
2.1.2 Keski-Suomen liiton toteuttamat hankkeet	10		
2.1.3 Suunnitelmakauden toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen.....	14		
2.2 Rohkea maakunnan edunrakentaja.....	16		
2.2.1 Vaikuttaminen ja edunvalvonta	16		
2.2.2 Tiedolla johtaminen ja ennakointi.....	17		
2.2.3 Keski-Suomen liiton viestintä	18		
2.2.4 Viestinnän painopisteet ja viestintäkanavat	18		
2.2.5 Tapahtumat ja verkostot	20		
2.2.6 Suunnitelmakauden toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen.....	21		
2.3 Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä	23		
2.3.1 Suunnitelmakauden toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen.....	25		
3 Toimintakertomus.....	27		
3.1 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	28		
		3.1.1 Edustajankokous.....	28
		3.1.2 Maakuntavaltuusto.....	28
		3.1.3 Maakuntahallitus.....	29
		3.1.4 Tarkastuslautakunta.....	30
		3.1.5 Maakunnan yhteistyöryhmä	30
		3.1.6 Keski-Suomen liiton tilivelvolliset	31
		3.2 Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa	31
		3.3.1 Henkilöstön määrä ja rakenne	33
		3.3.2 Henkilöstökulut	34
		3.3.3 Sairauspoissaolot	34
		3.3.4 Työterveyspalvelut	35
		3.3.5 Työhyvinvointi	35
		3.3.6 Henkilöstön osaaminen ja sen kehittäminen.....	37
		3.3.7 Rekrytoinnit.....	38
		3.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä, merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	38
		3.5 Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen	40
		3.6 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	42

3.6.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	42	6 Tilinpäätöksen liitetiedot	66
3.6.2 Toiminnan rahoitus	43	6.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	66
3.7 Rahoitusasema ja sen muutokset	44	6.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	67
3.8 Kokonaistulot ja -menot.....	46	6.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	68
3.9 Tilikauden tuloksen käsittely.....	46	6.4 Tasetta koskevat liitetiedot	70
4 Talousarvion toteutuminen.....	47	6.4.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	70
4.1 Käyttötalouden toteutuminen tulosyksiköittäin	47	6.4.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	72
4.1.1 Luottamushenkilöhallinto	47	6.4.3 Peruspääoman jakaantuminen jäsenkunnittain.....	73
4.1.2 Toimisto	49	6.5 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	75
4.1.3 Projektit	51	6.6 Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen.....	76
4.1.4 Kehittämisrahasto	53	6.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahoja koskevat liitetiedot	77
4.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	55	7 Allekirjoitukset ja merkinnät	79
4.3 Rahoitusosan toteutuminen.....	56	7.1 Maakuntahallituksen hyväksyminen	79
4.4 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	57	7.2 Tilintarkastajan merkintä	80
5 Tilinpäätöslaskelmat	59	8 Luettelot ja selvitykset	81
5.1 Tuloslaskelma	59	9 Liitteet	82
5.2 Rahoituslaskelma	61		
5.3 Tase.....	62		
5.4 Jäsenkuntien maksuosuudet vuonna 2025.....	64		

1 Maakuntajohtajan katsaus

Kuohunta maailmalla jatkui vuonna 2025. Konfliktien pirstaloiman ja maailmanjärjestyksen murroksen repimän globaalin kehityksen epävakaus heijastui toimintaympäristöömme. Sekä kuluttajien että yritysten varovaisuus pitivät talouskasvun vaatimattomana. Keski-Suomen jo ennestään korkea työttömyys jatkoi kipuaamistaan. Globaalista turvallisuustilanteen muutoksesta pontta saava puolustusteollisuus oli Keski-Suomen talouden valopilkku, jonka kasvu ja investoinnit säteilevät myös laajemmin maakuntaan.

Keski-Suomen liiton toimintavuoteen mahtui paljon kehittämistyötä, rahoitusta lukuisille hankkeille, maakunnan näkyvyyden vahvistamista ja vaikuttamista eri foorumeilla. Vuoden suurin ponnistus oli uusi Keski-Suomen strategia. Vuoden aikana toteutettiin lukuisia strategiakeskusteluja, jotka tavoittivat noin 450 osallistujaa. Vuoropuhelun tuloksena syntyi yhteinen näkymä siitä, mihin haluamme Keski-Suomen olevan menossa, ja millaisin toimenpitein rakennamme yhdessä valoisaa ja kestäväää tulevaisuutta.

Strategian ydinajatuksena on edelleen kokonaiskestävyys, mutta myös kokonaisturvallisuus saa vahvan painoarvon. Se nostaa kestävyiden kumppaniksi varautumisen, huoltovarmuuden ja kriiseistä palautumisen kyvyn.

Kuva 1. Maakuntajohtaja Pekka Hokkanen.

Lähivuosiemme työtä viitoittavat strategian neljä kokonaisuutta: vauhditamme kasvua, olemme luonnonvoimaisia, pidämme ihmisten puolia, ja ravitsemme juuriamme. Tutkimuksessa, innovaatiotoiminnassa sekä tuottavuuden ja kasvun tavoittelussa nojaamme bio- ja kiertotalouteen, uudistuvaan teollisuuteen, hyvään vointiin sekä turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen.

Strategia yhdistää keskisuomalaisia paitsi yhteisellä tahtotilalla myös raikkaalla Keski-Suomen uuden maakuntabrändin mukaisella ulkoasullaan. Maakunnan yhteinen ja tunnistettava tarina ja ilme on otettu aktiivisesti käyttöön. Alkusyksystä julkaistiin lisäksi koko Keski-Suomen yhteinen verkkosivusto.

Maakuntien liittojen puheenjohtajuusvuosi toi Keski-Suomen liitolle mahdollisuuden vaikuttaa ja tehdä maakuntien roolia näkyväksi. Aluelähtöisyyden huomioimista tarvitaan muiden muassa uuden EU-ohjelmakauden valmistelussa. Maakunnan omien sidosryhmien kanssa tehtävässä edunvalvonnassa korostuivat liikenne- ja lainsäädäntöhankkeet, mutta myös ratkaisujen löytäminen kuntien ja hyvinvointialueen vakaviin rahoitushaasteisiin.

Kevään kuntavaalien myötä saimme uudet luottamushenkilöt. Jo vakiintuneeksi muodostunut kuntapäätäjien koulutussarja tarjosi monipuolisen evästyksen uuteen valtuustokauteen. Yhteistyö luottamushenkilöidemme kanssa on alkanut mutkattomasti ja kunnianhimoisesti Keski-Suomea kehittäväällä ja tulevaisuuteen katsovalla otteella.

Vuosi 2025 oli työntäyteinen ja vauhdikas. Tekemisen meininkiä ei olisi ilman sitoutunutta ja osaavaa henkilöstöämme. On ilahduttavaa, että henkilöstö viihtyi työssään hyvin ja koki oman työnsä merkityksellisenä. Luotettavaksi ja välittäväksi luonnehdittu työyhteisömme ilmapiiri ruokkii intoa ja iloa Keski-Suomen kehittämiseen.

Kiitän henkilöstöä, luottamushenkilöitämme ja sidosryhmiämme yhteisestä työstä Keski-Suomen parhaaksi. Vain voimavarat yhdistämällä jalostuu maakuntamme menestys!

Pekka Hokkanen
maakuntajohtaja

2 Toimintasuunnitelman toteutuminen

Tässä luvussa on arvioitu talousarvion toteutumista suhteessa toimintasuunnitelman tavoitteisiin, joista osa kohdentui tilikauteen 2025 ja osa koko taloussuunnitelmakauteen. Kukin päätavoite on jaettu toimintasuunnitelmassa useaan suunnitelmakauden tavoitteeseen. Suunnitelmakauden tavoitteiden toteutumista ja niihin liittyviä toimenpiteitä on kuvattu sekä tekstiosiossa että erillisissä taulukoissa.

Suunnitelmakauden tavoitteet

Keski-Suomen liiton toiminnan tavoitteet vuosille 2024–2026:

1. Kestävän elinvoiman kasvattaja
2. Rohkea maakunnan edunrakentaja
3. Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä

2.1 Kestävän elinvoiman kasvattaja

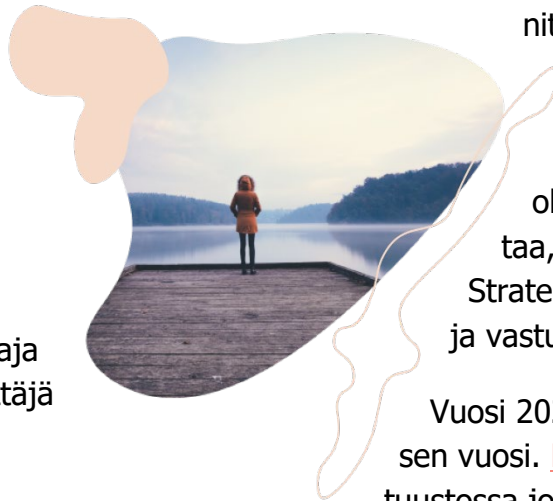
Keski-Suomen liiton perustehtävänä on edistää asukkaiden hyvinvointia ja kestävää kehitystä. Keski-Suomen liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden toimintaympäristön, elinkeinojen ja palveluiden kehittäjänä. Se edistää yhteistyötä maakunnan keskeisten toimijoiden kanssa ja ajaa maakunnan asukkaiden ja kuntien etua.

Tehtävänsä suorittamiseksi Keski-Suomen liitto toteuttaa ja rahoittaa hankkeita sekä tekee kehittämis-, suunnittelu- ja edunvalvontatyötä yhdessä kuntien ja sidosryhmien kanssa.

Aluekehitystyötä ohjaavat Keski-Suomen maakuntastrategia ja maakuntakaava. Keski-Suomen strategia sisältää maakuntasuunnitelman ja -ohjelman sekä älykkään erikoistumisen linjaukset. Maakuntastrategia linjaa, millaisten yhteisten tavoitteiden eteen Keski-Suomi työskentelee seuraavien vuosien aikana. Strategiset linjaukset ohjaavat aluekehittämisrahoitusta, kehittämistoimintaa, vaikuttamistyötä, sidosryhmätyötä ja viestintää. Strategian kautta tuetaan yritysten kasvua, kannattavuutta ja vastuullisuutta.

Vuosi 2025 oli Keski-Suomen maakuntastrategian päivittämisen vuosi. [Keski-Suomen strategia](#) hyväksyttiin maakuntavaltuustossa joulukuussa 2025. Keski-Suomen strategia ja sen ympäristöselostus valmistuivat vahvassa noin 450 henkilön sidosryhmävuorovaikutuksessa. Keski-Suomen strategian tavoitteena on tulevaisuuskestävä, kiinnostava ja kansainvälinen Keski-Suomi 2050.

Strategian kasvun kärkinä ovat bio- ja kiertotalous, hyvä vointi, uudistuva teollisuus sekä turvallisuus ja huoltovarmuus.

Keski-Suomen strategian pohjalta keskitymme ensi vuodesta alkaen aluekehittämistyössä neljään painopistealueeseen, joita ovat:

- Vauhditamme kasvua
- Olemme luonnonvoimaisia
- Pidämme ihmisten puolia
- Ravitsemme juuriamme

Vuoden 2025 toiminnassa, muun muassa rahoituksen kohdentumisessa, on noudatettu vielä voimassa ollutta vanhaa Keski-Suomen [strategiaa](#).

Hiilineutraali Keski-Suomen 2035 -tiekarttaa päivitettiin luonnon monimuotoisuuden tietoaaineistolla ja toteutettiin itse kaksi selvitystyötä: luontokadon vaikutukset Keski-Suomeen ja luontokadon ja ilmastonmuutoksen välinen yhteys Keski-Suomessa. Päivitetty tiekartta julkaistaan vuoden 2026 alkupuolella.

Maakuntakaavoitus on keskeinen osa aluekehittämistä ja sillä tuetaan maakunnan elinvoimaa ja kehittymisedellytyksiä. Keski-Suomen maakuntakaava tukee maakuntastrategiaa kehittämisperiaatteilla, aluevarauksilla ja alueen erityispiirteitä kuvaavilla merkinnöillä. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen keinoin Keski-Suomen liitto tukee aktiivisesti jäsenkuntia maankäyttökysymyksissä.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 hyväksyttiin maakuntavaltuuston kokouksessa joulukuussa 2023. Korkeimman hallinto-

oikeuden käsittelyn jälkeen se todettiin lainvoimaiseksi syksyllä 2025. Maakuntakaava 2040 käsitteli seudullisesti merkittävää tuulivoimatuotantoa, liikennettä ja hyvinvoinnin aluerakennetta. Maakuntakaavan lainvoimaisuuden käsittelyn rinnalla on käynnistetty maakuntakaavan ajantasaisuuden arviointi. Ajantasaisuuden arvioinnissa on muun muassa käyty työneuvottelukierros kuntien kanssa päivitystarpeista sekä arvioitu alustavasti tulevien selvitystöiden tarvetta. Lisäksi toteutettiin kaksi selvitystyötä: vetytalouden tiekartta ja vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkoston selvitys. Ajantasaisuuden arvioinnin pohjalta suunnitellaan seuraavan Keski-Suomen maakuntakaavan päivityksen käynnistymistä.

2.1.1 Kehittämisrahoitus ja hanketoiminta

Keski-Suomen liiton rahoituksella käynnistyi 7,2 miljoonan euron investointi- ja kehittämishankkeet. Myönnetyn tuen määrä oli 5,4 miljoonaa euroa. Rahoituksesta 48 % 2,6 M€ kohdentui uudistuvaan teollisuuteen, 31 % 1,6 M€ bio- ja kiertotalouteen, 19 % 1,0 Me hyvään vointiin sekä 2 % 100 000 e muuhun (strategian ulkopuoliseen).

EU-ohjelmakausi 2021–2027 on ylittänyt puolivälin. Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) ja Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ohella Keski-Suomen liitto vastaa EAKR-varoin toteutettava Jyväskylän kaupungin kestävän kaupunkikehittämisen hakemusten laillisuusharkinnasta ja päätöksenteosta. Viime vuonna toteutettiin kaksi JTF-rahoitushakua, yksi EAKR-rahoitushaku ja yksi kestävän kaupunkikehittämisen haku.

EU-rahoituksen lisäksi Keski-Suomen liitolla on ollut käytössään työ- ja elinkeinoministeriön myöntämää kansallista aluekehittämisrahoitusta (AKKE) sekä Keski-Suomen kuntien vuosittain kartuttamaa kehittämisrahoitusta. Keski-Suomen liitto siirtyi alkuvuodesta käyttämään kansallisen aluekehitysrahoituksen rahoitushauissa [haavustuksia.fi-verkkosivustoa](https://haavustuksia.fi). Kansallisen aluekehitysrahoituksen myöntäminen päättyi valtion päätöksellä vuoteen 2025 ja viimeistä rahoitusta kohdennettiin erityisesti Jämsän ja Äänekosken rakennemuutoksen toimenpiteisiin. Keski-Suomen kehittämisrahastoa kartutettiin 650 000 eurolla. Rahastosta kohdennettiin 500 000 euroa turvallisuuden ja toimeliaisuuden

rahoitushakuun. Vuoden aikana käynnistettiin myös Keski-Suomen kehittämisrahaston rahoitushaun sähköistäminen uudelle alustalle. Uutta digitaalista alustaa käytetään rahoitushauissa kevästä 2026 alkaen.

Keski-Suomen liiton [hankesalkun](#) kautta löytyvät tiedot kaikista kansallisilla ja maakunnallisilla varoilla rahoitetuista hankkeista reaaliaikaisesti. Hankesalkku toimii sekä liiton sisäisenä hankkeiden työkäsitteilyä varten että avoimen tiedon lähteenä kaikille kiinnostuneille. EU-hankkeet ovat tutustuttavissa valtakunnallisessa [hanketietopalvelussa](#).

2.1.2 Keski-Suomen liiton toteuttamat hankkeet

EU-rahoitteiset hankkeet	Toteuttamisaika	Budjetti
Luonto- ja ilmastotiedolla johtaminen Keski-Suomen vahvuudeksi (LUMOAVA)	1.9.2023–31.5.2026	281 929 € (JTF)
<p>Tehdyt toimenpiteet 2025: Toteutettu omana selvityksenä luontokadon ja ilmastomuutoksen yhteydet Keski-Suomessa ja luontokadon vaikutuksista Keski-Suomessa. Toteutettu ostopalveluna kartoitus ja työpajasarja keskisuomalaisten yritysten luonto- ja ilmastotyön edistämisestä. Julkaistu videosarja keskisuomalaista luonto- ja ilmastoteoista. Toteutettu Keski-Suomen kiertotalousmessut. Järjestetty maanomistajille maastoretkeä mm. metsien luonnonhoitoon tutustumiseksi ja webinaari ratkaisuisista turvemaiden maanomistajille. Tehty aktiivista sidosryhmäyhteistyötä (mm. luontotiedon käyttö kunnissa -tilaisuuksia kunnille) ja viestintää.</p>		
Kiertokylät Keski-Suomessa	1.9.2024–30.6.2026	22 807 € (maaseuturahoitus)
<p>Tehdyt toimenpiteet 2025: Toteutettu kunnille työpajoja konkreettisten kiertotalouskokeilujen ja -tekojen suunnitteluun, tuettu kuntia kokeilujen ja tekojen edistymisestä, ja tehty seuranta edistymisestä. Järjestetty kunnille suunnatut webinaarit kiertotalouden systeemisyydestä ja työkaluista sekä massakoordinaation ja massojen uudelleenikäytön edistämisestä Keski-Suomessa. Osallistuttu opintomatkan järjestämiseen ja toteuttamiseen Pirkanmaan kiertotalouskohteisiin. Osallistuttu vuoden kiertotalousteko-kilpailun toteutukseen.</p>		

Taulukko 1. Keski-Suomen liiton toteuttamat hankkeet 2025. Jatkuu seuraavalla sivulla.

Nature-based Carbon Offsets (NACAO)	1.3.2023–28.2.2026	264 236 € (Interreg Europe)
<p>Tehdyt toimenpiteet 2025: Kartoitettu kaupungeille ja kunnille sopivia ratkaisuja vaikuttavaan hiilikompensaatioon. Toteutettu teknisten alojen ilmastomuutospäivät Pihtiputaalla ja Äänekoskella. Tehty hankkeeseen liittyvää konsortioviestintää. Osallistuttu hankkeen opintomatkoille Puolaan ja Italiaan.</p>		
Promoting Territorial strategies for sustainable mobility through green energy prosumer hubs (PROMOTER)	1.3.2023–28.2.2026	251 895 € (Interreg Europe)
<p>Tehdyt toimenpiteet 2025: Kartoitettu vihreän energian tuotantoa paikallisella tasolla painopisteenä kestävät liikenneratkaisut sekä energiayhteisöjen toiminta. Toteutettu ohjeistus kuluttajille ja kiinteistönomistajille sähköakkujen hankinnasta. Järjestetty energiayhteisöjen infotilaisuus taloyhtiöille. Osallistuttu maakunnan vetyverkoston toimintaan sekä hankkeen opintomatkoille Unkariin, Belgiaan, Italiaan ja Pohjois-Makedoniaan.</p>		
Green Industrial Areas	1.1.2023–31.12.2025	144 244 € (Interreg Baltic Sea Region)
<p>Tehdyt toimenpiteet 2025: Kartoitettu teollisuusalueiden vihreän siirtymän keinoja ja luotu alueiden sertifiointijärjestelmä. Keski-Suomen pilotointikohteena Eteläportin teollisuusalue Jyväskylässä. Toteutettu kestävä liikunnan selvitys ja edistetty kestävää työmatkaliikkumista. Osallistuttu hankkeen partneritapaamisiin Poriin ja Tampereelle. Toteutettu hankkeen päätösseminaari.</p>		

Taulukko 1. Keski-Suomen liiton toteuttamat hankkeet 2025. Jatkuu seuraavalla sivulla.

Kansallisen rahoituksen hankkeet	Toteuttamisaika	Budjetti
Keski-Suomen kulttuuritasku	1.1.2023-31.3.2025	175 000 € (Opetus- ja kulttuuriministeriö)
Tehdyt toimenpiteet 2025: Kehitetty kuntien kulttuuritoimintaa ja kulttuuritoiminnan rakenteita. Toteutettu Keski-Suomen kulttuurifoorumi ja kulttuurigaala. Tehty hankkeeseen liittyvää sidosryhmäyhteistyötä ja viestintää. Hoidettu hankkeen loppuraportointia ministeriön suuntaan.		
JTF-rahasto käyntiin	1.1.2023–30.6.2025	105 358 € (AKKE)
Tehdyt toimenpiteet 2025: Edistetty Keski-Suomen JTF-suunnitelman toteutumista, verkostoitumista ja yhteistyötä projektisuunnitelman mukaisesti. Järjestetty rahoituksen etäkahvit 15.3.2024 sekä osallistuttu JTF-jaoston ja JFT-koordinaatioryhmän kokouksiin sekä rahoittajien ja maksajien tapaamisiin.		
AKKE tekninen tuki	1.3.2023–31.8.2026	37 000 € (AKKE)
Tehdyt toimenpiteet 2025: Huolehditu AKKE-hankkeiden maksatuksista ja hyvästä palvelukyvystä. Haettu hankkeelle jatkoaikaa kesään 2026.		

Taulukko 1. Keski-Suomen liiton toteuttamat hankkeet 2025. Jatkuu seuraavalla sivulla.

Maakunnallisen rahoituksen hankkeet	Toteuttamisaika	Budjetti
Keski-Suomen brändi käyttöön!	1.11.2024–31.12.2025	61 500 € (Keski-Suomen kehittämisra- hasto)
Tehdyt toimenpiteet 2025: Järjestetty brändin lanseeraustilaisuus. Toteutettu Keski-Suomen yhteinen verkkosivusto ja markkinointikampanja. Tuotettu materiaaleja ja huolehdittu brändin tehokkaasta käyttöönotosta ja sidosryhmäyhteistyöstä.		
Aluekehittämisrahoituksen hallinnointi	1.1.2023–30.6.2025	158 039 € (Keski-Suomen kehittämisrahasto)
Tehdyt toimenpiteet 2025: Huolehdittu JTF-hakemusten päätösvalmistelusta, käynnistämisvaiheen tuesta sekä hyvästä palvelukyvyistä tuen hakijoille ja saajille mukaan lukien viestintä ja neuvonta.		
EU-rahoituksen hallinnointi	1.7.2025-31.12.2027	100 000 € (Keski-Suomen kehittämis- rahasto)
Tehdyt toimenpiteet 2025: Huolehdittu EU-rahoituksen päätösvalmistelusta, palveluprosessin sujuvuudesta mm. hakijoiden neuvonnasta ja aloituspalavereista, MYR:in sihteerin tehtävistä sekä raportoinnista.		

Taulukko 1. Keski-Suomen liiton toteuttamat hankkeet 2025

2.1.3 Suunnitelmakauden toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpiteet 2025	Mittarit 2025
Keski-Suomen strategisten tavoitteiden hyväksyminen vuosille 2026–2029	1. Uusi maakuntastrategia on hyväksytty	1. Keski-Suomen maakuntastrategia hyväksyttiin.
Tulokset 2025: Keski-Suomen maakuntastrategia hyväksyttiin.		
Maakuntastrategian 2021–2025 kärkiteemojen edistäminen	1. Rahoituksen kohdentaminen maakuntastrategiaan ja sen kasvun kärkiin 2. Luonto- ja ilmastotiedon lisääminen aluekehittämisen toimenpiteissä 3. Kansallisen teollisuusstrategian toimeenpano	1. 90 % myönnetystä rahoituksesta kohdentuu maakuntastrategiaan ja sen kasvun kärkiin 2. Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 –tiekartan tietopohja ja toimenpidesuunnitelma täydennetty luonnon monimuotoisuuden näkökulmalla 3. Länsi-Suomen teollisuuspoliittinen ohjelmatyö käynnistetty
Tulokset 2025: 1. 98 % Keski-Suomen liiton rahoituksesta kohdentui maakuntastrategiaan ja sen kasvun kärkiin. 2. Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekarttaa päivitettiin luonnon monimuotoisuuden näkökulmalla ja päivitetty tiekartta julkaistaan alkuvuoden 2026 aikana. 3. Länsi-Suomen teollisuuspoliittinen ohjelmatyö ei käynnistynyt.		

Taulukko 2. Pää tavoite 1. Kestävän elinvoiman kasvattaja. Jatkuu seuraavalla sivulla.

Maakuntastrategiaa 2021–2025 palveleva alueiden käytön suunnittelu	1. Maakuntakaavan toimeenpano ja seuranta 2. Maakuntakaavan ajantasaisuuden arviointi	1. Aktiivinen kunta- ja sidosryhmäyhteistyö (lausunnot, neuvottelut) 2. Keskeiset maakuntakaavan ajantasaisuuteen liittyvät tekijät on tunnistettu. Alue-, palvelu- ja viherrakenteen tarkastelu osana maakuntastrategian valmistelua.
Tulokset 2025: 1. Keski-Suomen liitto lausui aktiivisesti mm. tuuli- ja aurinkovoiman yleiskaavoitukseen ja YVA-menettelyihin sekä liikenteeseen liittyen. Keski-Suomen liitto osallistui aktiivisesti viranomaisneuvotteluihin. 2. Maakuntakaava 2040 sai lainvoiman. Osana ajantasaisuuden arviointia käytiin työneuvottelukierros kuntien kanssa sekä arvioitiin tulevia selvitystyötarpeita. Aluerakennemalli valmistui ja siniviherrakenneselvitystä valmisteltiin. Selvitys julkaistaan alkuvuoden 2026 aikana.		
Kehittämisrahoituksen palveluiden hyvän laadun säilyttäminen	1. Rahoitus- ja maksatusprosessien sujuvuuden varmistaminen 2. Maakunnan rahoituskehyksen tasosta huolehtiminen	1. Asiakaskokemuksen sekä rahoitus- ja maksatushakemusten käsittelyaikojen mittaaminen 2. Rahoitusvaltuuden määrä
Tulokset 2025: 1. Rahoitushakemusten käsittelyajat (keskiarvo, vertailuna vuodet 2024/2023): a) EU 85 vrk (99/143 vrk) b) AKKE 54 vrk (48/32 vrk) c) KS rahasto 48 vrk (48/47 vrk) Hakemusten käsittelyajat ovat vakiintuneet hyvälle tasolle. EU-hankkeissa käsittelyajat ovat kansallisessa vertailussa erinomaiset. Maksatusten käsittelyajat (keskiarvo, vertailuna vuodet 2024/2023): a) EU 30 vrk (22/24 vrk) b) AKKE 21 vrk (43/76 vrk) c) KS rahasto 12 vrk (35/54 vrk). Maksatusten käsittelyajat ovat vakiintuneet hyvälle tasolle. EU-maksatuksissa käsittelyaika on erinomainen. Työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti asiakaspalautteen keräämisen hankeprosessin eri vaiheista. Ministeriö raportoi ensimmäisen kerran tiedot kevään 2026 aikana. 2. 88 % rahoitusvaltuudesta on sidottu.		

Taulukko 2. Päätaavoite 1. Kestävän elinvoiman kasvattaja

2.2 Rohkea maakunnan edunrakentaja

Vaikuttaminen ja keskisuomalaisten vaikuttamisen verkostojen vahvistaminen kuuluvat tiiviinä osana Keski-Suomen liiton toimintaan. Vaikuttamalla huolehditaan siitä, että Keski-Suomen tarpeet tulevat ymmärretyiksi maakunnan ulkopuolella, etenkin valtakunnan ja EU-tason päätöksenteossa ja resurssien jaossa.

2.2.1 Vaikuttaminen ja edunvalvonta

Keski-Suomen liiton tehtävänä on saada keskisuomalaisten ääni kuuluviin heitä koskevilla asioilla. Vaikuttamis- ja edunvalvontatyötä ohjaa edunvalvonnan vuosikello, johon myös viestintämme kytkeytyy. Edunvalvonnan vuosikellon ohella vaikuttamisen ja edunvalvonnan sisältöä rytmittivät muun muassa eduskuntavaalit sekä hallitusohjelmataivoitteisiin vaikuttaminen. Eduskuntavaaleihin ja hallitusohjelmataivoitteisiin vaikuttamisen valmistautuminen käynnisti kuluneen vuoden aikana.

Keski-Suomen liitto toimi Suomen maakuntien liittojen puheenjohtajana vuonna 2025. Puheenjohtajavuoden keskeisenä teemana oli maakuntien liittojen rooli nyt ja tulevaisuudessa. Maakuntien liittojen puheenjohtajuus tarkoitti muun muassa aktiivista roolia maakuntien liittojen yhteisessä edunvalvontatyössä ja tiivistä kollegaverkostojen kokouksien fasilitointia.

Keski-Suomen kansanedustajat kokoontuivat keskimäärin kerran kuukaudessa. Kokouksissa kuultiin katsaukset Keski-Suomen

matkailun, oppilaitosten ja järjestöjen ajankohtaiskuulumisista sekä keskusteltiin muun muassa liikenteen ja saavutettavuuden edunvalvonnasta, EU-rahoituksesta sekä hyvinvointialueiden taloustilanteesta. Kansanedustajat tapasivat Sisä-Suomen poliisilaitoksen johtoa, Lapuan hiippakunnan piispan, Keski-Suomen kunnanjohtajat sekä valtion alue- ja paikallishallinnon virastojen ja laitosten johtajia. Lisäksi kansanedustajat vierailivat Patrian F-35-eturunkotehtaalla Jämsässä. Kansanedustajakokouksien puheenjohtajana toimi Bella Forsgrén (VIHR).

Tärkeä edunvalvonnan ja vaikuttamisen muoto ovat lausunnot ja kannanotot. Keski-Suomen liitto antoi yhteensä 97 lausuntoa ja 7 kannanottoa, joista osa kaikkien maakunnan liittojen ja Länsi-Suomen yhteistyöalueen yhteisinä näkemyksinä. Tärkeimpiin edunvalvonnan teemoihin maakuntahallitus antoi oman kannanottonsa. Keski-Suomen liitto antoi lausuntonsa muun muassa hyvinvointialue- ja maakuntajakolaista, alueidenkäyttölaista, EU:n monivuotisesta rahoituskehiksestä, komission rahoituskehiksestä ja kumppanuusrahastoasetuksesta, valtion aluehallintouudistuksesta, Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluverkosta ja palvelustrategiasta, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta sekä metsäpoliittisesta ja puolustuselonteosta. Alueidenkäytön puolella tuuli- ja aurinkovoiman yleiskaavoitukseen ja YVA-menettelyihin sekä liikenteeseen liittyvä lausuminen oli erityisen aktiivista. Kannanottoina lausuttiin muun muassa junaliikenteen järjestämiseen sekä kulttuuripoliittisen selontekoon.

Etelä- ja Länsi-Suomen liitot (Etelä-Pohjanmaan liitto, Hämeen liitto, Keski-Suomen liitto, Pirkanmaan liitto, Pohjanmaan liitto, Päijät-Hämeen liitto, Satakuntaliitto, Uudenmaan liitto ja Varsinais-Suomen liitto) solmivat yhteistyösopimuksen, jolla resursoitiin yhteistä uuden EU-ohjelmakauden 2028–2035 edunvalvontaa 1 htv:n kokoisella työpanoksella. Tehtävää on hoitanut kehittämisspäällikkö Mikko Kangas Etelä-Pohjanmaan liitosta.

EU-tasolla vaikuttamisen kanava on erityisesti Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Satakunnan maakunnan liittojen ylläpitämä yhteinen Brysselin toimisto. WFEO:n (West Finland European Office) tehtävinä ovat edunvalvonta, EU-asiantuntijatuki sekä tiedotus ja viestintä. Toimintavuotta leimasi erityisesti kesällä julkaistu komission esitys uudesta monivuotisesta rahoituskehiksestä. Syksyllä WFEO on keskittynyt erityisesti tulkitsemaan komission esitystä ja vaikuttamaan käynnistyneisiin neuvotteluihin. Keväällä järjestettiin WFEO:n 30-vuotisjuhlat. Juhlavuosi huomioitiin myös toimiston viestinnässä läpi vuoden. WFEO vieraili Keski-Suomessa syksyllä ja tapasi maakunnan TKI-toimijoita. Ajankohtaisista EU:n TKI-asioista viestittiin läpi vuoden mm. uutiskirjeiden, TKI-webinaarien ja etätapaamisten kautta.

2.2.2 Tiedolla johtaminen ja ennakointi

Ennakointi ja tietopalvelut ovat tärkeä osa Keski-Suomen liiton toimintaa. Keski-Suomen tulevaisuustyö eli ennakointi on jatkuvaa, prosessimaista toimintaa, jonka tehtävänä on ruokkia monipuolista tulevaisuuskeskustelua, tuottaa tietoa maakunnan

tulevaisuuskuvan muodostamiseksi sekä tukea alueellista suunnittelua ja päätöksentekoa. Tietotarpeita Keski-Suomen kehityksestä ja maakunnan tulevaisuustyöstä palvelevat [Keski-Suomi ennakoi](#)-, [Hiilineutraali Keski-Suomi](#)- ja Keski-Suomen yritysten ympäristövastuullisuusverkosto [YMPYRÄKS](#) -verkkosivustot.

Keski-Suomen liiton koordinoima maakunnallinen tulevaisuusryhmä kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa ja osallistui aktiivisesti Keski-Suomen strategian valmisteluun erityisesti pitkän aikavälin ennakoinnin näkökulmasta. Lisäksi tulevaisuusryhmä toteutti skenaarioseurantaa ja järjesti kaikille avoimet skenaarioseurannan virtuaaliset aamukahvit kaksi kertaa vuodessa. Ryhmä julkaisi kolme Keski-Suomi ennakoi uutiskirjettä ja järjesti kaksi tulevaisuusfoorumia, joihin osallistui yhteensä noin 160 osallistujaa.

Keski-Suomen osaamisen ennakointiryhmä toteutti toimialojen osaamistarpeita kartoittavan kyselyn ja laati kyselyn pohjalta toimialakortit [Keski-Suomi ennakoi](#) -verkkosivustolle. Ryhmä käynnisti kokeilun tekoälyn hyödyntämistä osaamisen ennakointityössä ja seurasi aktiivisesti työmarkkinoiden kehitystä ja osaan työvoiman kysymyksiä. Ryhmä kokoontui vuoden aikana viisi kertaa. Lisäksi vuoden aikana valmistuivat Keski-Suomen ammatillisen koulutuksen skenaariot, jotka laadittiin erillisessä prosessissa ammatillisen koulutuksen johdon edustajien kanssa Keski-Suomen liiton koordinoimana.

Keski-Suomen liitto julkaisi kaksi Keski-Suomen aikajana -kat-
sausta, Keski-Suomen aluekehitys väestö- ja taloustilastojen va-
lossa -tietopaketin sekä Keski-Suomen kuntien tilinpäätöskoos-
teen. Ennakointi ja tietopalvelut linkittyvät vahvasti yhteen vies-
tinnän kanssa. Ennakointi- ja tietopalvelujen materiaalista viesti-
tään muun muassa verkkosivuilla, uutiskirjeissä, tietokatsauk-
sissa sekä sidosryhmätapaamisissa ja tapahtumissa kuten tule-
vaisuusfoorumeissa.

2.2.3 Keski-Suomen liiton viestintä

Keski-Suomen liiton viestintä on ennakoivaa ja selkeää asiantun-
tijaviestintää. Viestintä nojaa vuorovaikutteisuuteen ja avoimuus-
teen. Viestinnällä tuetaan yhteistyötä eri toimijoiden välillä, edis-
tetään tiedon ajantasaista saatavuutta ja vahvistetaan maakun-
nan yhteistä näkemystä tulevaisuudesta.

Vuonna 2025 viestinnän keskeisimmät painopisteet olivat Keski-
Suomen brändin käyttöönotto ja maakuntastrategiatyön viestin-
nälinen tukeminen. Viestintää tehtiin monipuolisesti myös muista
aluekehittämisen ja aluesuunnittelun teemoista. Maakuntien liit-
tojen puheenjohtajuusvuosi näkyi etenkin lisääntyneinä verkos-
toitumistilaisuuksina.

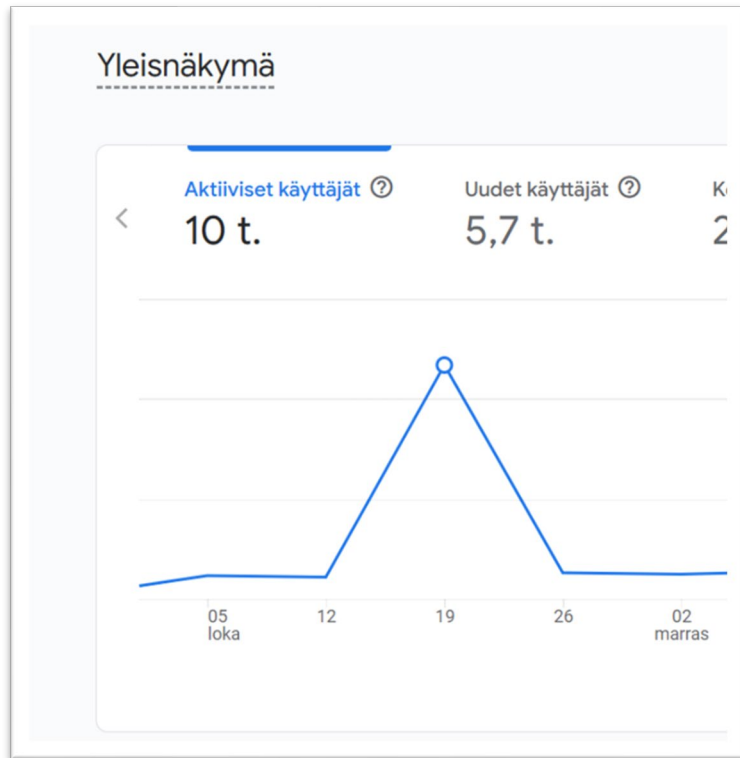
Koska viestintäpäällikön ajasta iso osa meni Keski-Suomen yhtei-
seen viestintään, Keski-Suomen liiton ajankohtaisviestinnästä otti
vastuuta viestintäpäällikön ohella myös toimistosiihteri.

2.2.4 Viestinnän painopisteet ja viestintäkanavat

Vuosi 2025 oli Keski-Suomen liiton viestinnässä erityisesti maa-
kuntabrändin käyttöönoton ja maakuntastrategiatyön vuosi.
Edellisvuonna valmistunut Keski-Suomen brändi siirtyi suunnitte-
lupöydältä aktiiviseen käyttöön, ja viestinnän painopisteenä oli
uuden brändin lanseeraus, jalkauttaminen ja näkyväksi tekemi-
nen eri kanavissa ja verkostoissa. Keski-Suomen kehittämisra-
hastosta rahoitettu Keski-Suomen brändi käyttöön! -hanke toteu-
tettiin Keski-Suomen liiton johdolla.

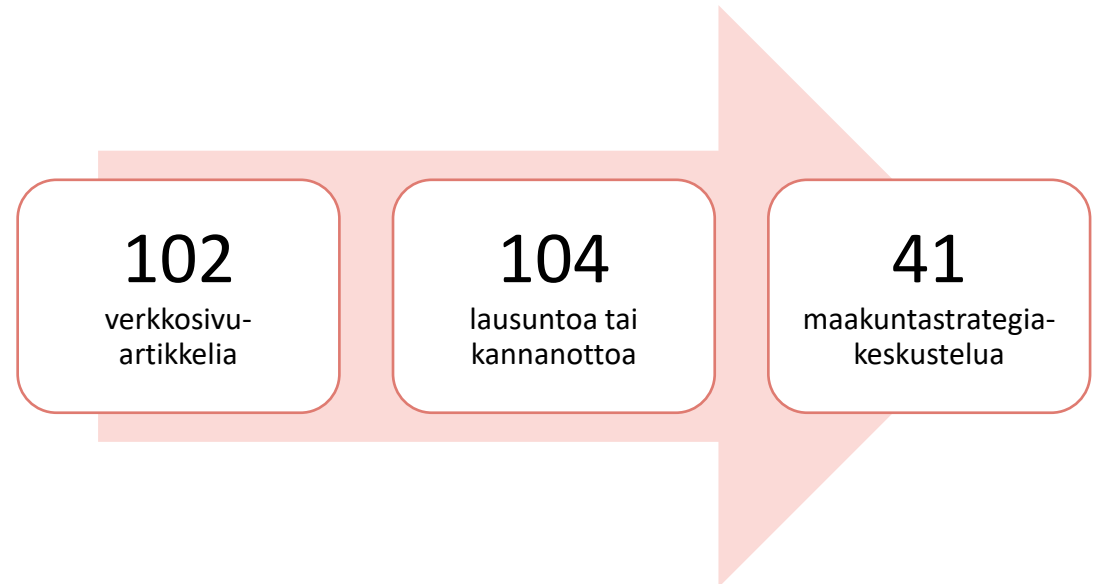
Keski-Suomen brändi otettiin käyttöön viestinnässä ja markki-
noinnissa muun muassa verkkosivuilla, esitysaineistoissa ja
markkinointimateriaaleissa. Brändin käyttöönottoa tuettiin myös
heti lanseerauksen jälkeen käynnistyneellä Parhaat palat löytyvät
keskeltä -markkinointikampanjalla. Kampanjan osana ja pilotoin-
tina Kinnulan kunta sai käyttöönsä suuren Parhaat palat löytyvät
keskeltä -markkinointikehyksen.

Yhdessä yhteistyökumppani Aava & Bang Oy:n kanssa Keski-
Suomelle luotiin ensimmäiset yhteiset, brändin mukaiset verkko-
sivut suomeksi ja englanniksi. Sivuston valmistuttua toteutettiin
Miltton Oy:n kanssa brändiin nojaavan sosiaalisen median mark-
kinointi- ja viestintäkampanjan, jonka kohderyhmänä olivat eri-
tyisesti yrityspäätäjät ja investoijat. Kampanjan aikana Keski-
Suomen verkkosivuvierailujen määrä kasvoi hetkellisesti neljästä-
sadasta yli neljään tuhanteen kävijään (kuvassa 2). Kriittisessä
tarkastelussa on syytä muistaa, että tuloksessa voi näkyä yleisty-
neet tekoälybotit, joiden käyntejä ei analyysissa voida yksilöidä.

Kuva 2. Analytiikkaokuva markkinointikampanjan vaikutuksesta keskisuomi.fi-verkkosivuston kävijämäärään.

Toinen keskeinen viestinnällinen kokonaisuus oli maakuntastrategiatyö, jonka valmistelua ja etenemistä tuettiin aktiivisella, osallistavalla ja ennakoivalla viestinnällä. Viestinnän tehtävänä oli tehdä strategiatyö näkyväksi, ymmärrettäväksi ja avoimeksi eri kohderyhmille sekä tukea vuorovaikutusta ja osallistumista. Strategiatyössä hyödynnettiin Keski-Suomen brändiä.

Kuva 3. Nostoja vuoden 2025 tärkeistä viestintäluvuista.

Keski-Suomen päivää juhlistettiin poikkeuksellisesti kuukauden ajan. Keski-Suomen kuukauden aikana teimme ensimmäistä kertaa radiomarkkinointia yhteistyössä radio Keski-suomalaisen kanssa viiden haastattelun sarjalla "Parhaat palat löytyvät keskeltä". Keski-Suomen viikolla julkaistiin myös videosarja, jossa teemana oli nuorten mielenterveys, turvallisuus ja huoltovarmuus sekä saunamaakunta.

Viestinnän pääkanavana toimi keskisuomenliitto.fi-verkkosivusto (ennen 25.9.2025 keskisuomi.fi). Sivustolla julkaistiin muun muassa rahoitukseen liittyviä tietoja ja lomakkeita, kokousaineistoja, kannanottoja ja lausuntoja, hankkeiden kuulumisia sekä asiantuntijasisältöjä. Verkkouutisia julkaistiin vuoden aikana viime vuoden tapaan 102 kappaletta, ja virallisia lausuntoja tai kannanottoja annettiin yhteensä peräti 104 kappaletta, mikä kertoo myös aktiivisesta edunvalvonnasta.

Syyskuusta lähtien vastasimme omien verkkosivujemme ohella myös maakunnan yhteisten verkkosivujen hallinnasta ja sisällöntuotosta. Jatkoimme uutiskirjeen julkaisemista, mutta sen julkaisuväliä harvennettiin vähäisten resurssien vuoksi. Olimme vuoden aikana aktiivisia sosiaalisessa mediassa. Käytössä olevat kanavat olivat LinkedIn, Facebook, Instagram ja YouTube. Etenkin LinkedIn otettiin entistäkin aktiivisempaan käyttöön.

Tammikuussa julkaisimme Keski-Suomen turvallisuus- ja valmius- toimikunnan (KSTURVA) viestintäryhmän Turvallisuusviestinnän toimintakortit, joita päästiin hyödyntämään laajasti maakunnan alueella muun muassa useissa valmiusharjoituksissa.

2.2.5 Tapahtumat ja verkostot

Keski-Suomen liiton viestintä oli vuonna 2025 mukana useissa aluekehittämistä, maakuntaidentiteettiä ja strategista yhteistyötä tukevilla tapahtumissa ja verkostoissa. 8.1.2025 järjestimme

Keski-Suomen brändin lanseeraustilaisuuden kutsuvieraille (kunta- ja yritysjohtoa, sidosryhmien edustajia, päättäjiä, Keski-Suomen kauppamarin valiokuntien jäsenet ja maakunnan viestijät), ja tilaisuus myös striimattiin Youtuben kautta kaikille kiinnostuneille.

Osallistuimme maakuntaliittojen viestijöiden verkostoon, Länsi-Suomen maakuntaviestijöiden verkostoon ja Länsi-Suomen rahoitusviestinnän verkostoon. Viestintäpäällikkö johti maakunnan viestijöiden verkostoa ja KSTURVA:n viestintäryhmää, sekä osallistui aktiivisesti Keski-Suomen kauppamarin viestintävaliokunnan työhön. Viestintäpäällikkö esitteli maakunnan brändityötä lukuisissa tilaisuuksissa, kuten kansallisilla kuntaviestijäpäivillä Oulussa, sekä useissa muissa verkostotilaisuuksissa.

Tapahtumakumppanuuksien ja verkostotyön kautta viestintä tuki maakunnan näkyvyyttä ja yhteisöllisyyttä. Vuoden aikana olimme mukana muun muassa Yrittäjäjuhlassa, Urheilugaalassa, Kulttuurigaalassa, Kulttuurifoorumissa ja MM-ralleissa. Osallistuimme ja haastoimme myös muut maakunnat mukaan Keski-Suomesta alkunsa saaneeseen Reitistöviikko-kampanjaan.

Syksyllä 24.10. järjestimme yhteistyössä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa Parhaat palat sydämellä -yhteistyöseminaarin, jossa oli koolla Keski-Suomen kuntien, hyvinvointialueen ja maakunnan liiton luottamushenkilöt ja ylin johto pohtimassa ratkaisuja elinvoimaisen ja hyvinvoivan Keski-Suomen parhaaksi.

2.2.6 Suunnitelmakauden toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpiteet 2025	Mittarit 2025
Edunvalvonta ja vaikuttaminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uuteen EU-ohjelmakauteen 2028–2035 sekä EU:n koheesiopolitiikkaan ja uuteen rahoitusmalliin vaikuttaminen 2. Aluekehittämissuunnitelmaan ja -lainsäädäntöön vaikuttaminen 3. Liikenteen kärkikohteiden ja saavutettavuuden edistäminen 4. Maakunnallisen varautumistyön vahvistaminen 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etelä- ja Länsi-Suomen maakuntien yhteinen vaikuttamistyö organisoitu ja käynnissä 2. Maakuntien liittojen yhteinen edunvalvontatyö Keski-Suomen johdolla 3. Keski-Suomen tärkeimmät liikennehankkeet mukana Väylän investointiohjelmassa 4. KSTURVA:n asema ja toiminta osana alueellista varautumista ja aluehallintouudistusta
<p>Tulokset 2025:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Etelä- ja Länsi-Suomen maakuntien yhteinen vaikuttamistyö on käynnistetty 1 htv:n työpanoksella. 2. Keski-Suomen liitto maakuntien liittojen puheenjohtajana valmisteli ja koordinoi aktiivisesti maakuntien liittojen yhteistä edunvalvontaa. 3. Keski-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelma päivitettiin. Keski-Suomen tärkeimmät liikennehankkeet on pääosin sisällytetty Väylän investointiohjelmaan ja niiden eteen on tehty yhtenäistä edunvalvontatyötä. 4. Maakunnallinen varautumistyö ja KSTURVA:n toiminta säilyy maakuntatasoisena valtion aluehallintouudistuksen jälkeen. Julkaistiin turvallisuusviestinnän toimintakortit. 		

Taulukko 3. Pää tavoite 2. Rohkea maakunnan edunrakentaja. Jatkuu seuraavalla sivulla.

Sidosryhmät ja kumppanit	<ol style="list-style-type: none"> 1. Keskeisten vaikuttamisverkostojen fasilitointi 2. Keski-Suomi liitto toimii valtakunnallisena maakuntien liittojen puheenjohtajana 3. Länsi-Suomen liikennestrategian ja Päärata+ yhteistyöhön osallistuminen 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verkostojen kokoontuminen mm. kansanedustajat, kuntajohtajat ja -toimijat, teemakohtaiset verkostot 2. Liittojen johtajakollegioiden kokoukset ja vierailut toteutettu suunnitellusti 3. Maakuntien yhteinen edunvalvontatyö liikennestrategian toimenpideohjelman edistämiseksi
Tulokset 2025: <ol style="list-style-type: none"> 1. Keski-Suomen kansanedustajat ja kuntajohtajat kokoontuivat kerran kuukaudessa Keski-Suomen liiton koollekutsumana. Keski-Suomen liitto fasilitoi myös muita kunta- ja teemakohtaisia verkostoja, kuten sivistysjohtajia ja kulttuurivastaavia. 2. Keski-Suomen liitto toimi aktiivisesti maakuntien liittojen puheenjohtajana ja fasilitoi omia johtajakollegioidensa kokouksia. Keski-Suomessa vierailivat muun muassa maakuntajohtajat, aluekehitysjohtajat, hallintojohtajat ja viestintäpäälliköt. 3. Keski-Suomen liitto osallistui liikennestrategian toimenpideohjelman edistämiseen ja Päärata-yhteistyöhön. 		
Maakunnan toimijoita palveleva aluetiedon tuottaminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aluetalouden tilastoseuranta ja analysointi 2. Skenaarioiden seurannan toteutus 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kaksi maakunnan elinkeinoelämän kehitystä analysoivaa Aikajana -katsausta julkaistuna 2. Skenaarioseurannan raportointi kaksi kertaa vuodessa
Tulokset 2025: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaksi Aikajana-katsausta julkaistiin. 2. Keski-Suomen tulevaisuusryhmä toteutti kaksi skenaarioseurantaa vuoden aikana. Niistä raportoitiin Keski-Suomi ennakoi -uutiskirjeissä ja toteutettiin kaikille avoimet virtuaaliset skenaarioaamukahvit kaksi kertaa vuoden aikana. 		

Taulukko 3. Päätaavoite 2. Rohkea maakunnan edunrakentaja. Jatkuu seuraavalla sivulla.

Keski-Suomen tunnettuuden kasvattaminen	1. Maakunnan uuden brändin käyttöönotto yhdessä maakunnan toimijoiden kanssa 2. Euroopan unionin Net zero valley -statuksen hakeminen Keski-Suomelle	1. Maakuntabrändi näkyy liiton ja sidosryhmien viestinnässä 2. Net zero valley -status hyväksytty
Tulokset 2025: 1. Maakuntabrändille lanseerattiin verkkosivusto ja toteutettiin siihen kytkeytyvä markkinointikampanja. Brändi näkyi vuoden aikana monipuolisesti maakunnan viestinnässä. 2. Keski-Suomen Net zero valley -statusta ei saatu.		

Taulukko 3. Päätaivoite 2. Rohkea maakunnan edunrakentaja

2.3 Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä

Keski-Suomen liitto on asiantuntijaorganisaatio, jonka arkeen liittyy vahva ja aktiivinen oman toiminnan kehittäminen.

Alue- ja kuntavaalit järjestettiin ensimmäistä kertaa yhtä aikaa vuonna 2025. Keski-Suomessa vaalien jälkeiset luottamushenkilöiden paikkaneuvottelut tapahtuvat Keski-Suomen piirien neuvotteluna, joiden fasilitointiapuna Keski-Suomen liitto toimii. Paikkaneuvottelut toteutuivat Keski-Suomessa hyvässä vuorovai-
kutuksessa ja ennalta sovitussa aikataulussa. Keski-Suomen liiton luottamushenkilöt pääsivät niin ikään aloittamaan toimikautensa suunnitellusti.

Toimintavuodelle 2025 oli suunniteltu panostuksia Keski-Suomen liiton ICT-ympäristöön. Samalla haluttiin edelleen kehittää liiton tietoturvaa ja tietosuojaa. Tiedostojen hallinnassa siirryttiin uuteen pilvipohjaiseen ratkaisuun. Tietosuoja ja tietoturvan prosesseja kehitettiin ja päivitettiin uusi tietosuoja- ja tietoturvaohje, joka käsiteltiin henkilöstötunnilla koko henkilöstön kanssa. Henkilöstölle järjestettiin tietosuoja- ja tietoturvakoulutusta. Kyber- ja digiturvaan liittyvää osaamista harjoitettiin myös osallistumalla Digi- ja viestintäviraston järjestämään Taisto-harjoitukseen. Taisto-harjoitus on avoin ja maksuton julkiselle sektorille suunnattu harjoitus, jossa organisaatio pääsee harjoittelemaan, testaamaan ja kehittämään kyber- ja digiturvaosaamistaan kuvitteellisten häiriötilanteiden kautta.

Osana oman toiminnan kehittämistä panostettiin myös omien toimintaprosessien tehostamiseen. Tekoälyn hyödyntämistä harjoitettiin edelleen ja tekoälyn pilottiryhmä kokoontui säännöllisesti jakamaan kokemuksia ja oppeja tekoälyn hyödyntämisestä asiantuntijatyössä. Pilottiryhmä kokosi yhteen tekoälyn käyttötapauksia, joiden pohjalta analysoitiin tekoälyn hyödyntämistä organisaatiossa ja luotiin käyttöön tekoälyohje. Lisäksi Keski-Suomen liitto osallistui maakuntien liittojen yhteiseen tekoälykoulutukseen, jonka aiheena oli tekoälyn eettinen käyttö asiantuntijatyössä, tietosuojat ja tietoturva.

Osaamisen kehittämisen ja koulutuksen saralla uudistettiin Keski-Suomen liiton henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, jonka työstämiseen koko henkilöstö osallistui. Koulutussuunnitelmassa vuodelle 2025 valitut teemat olivat työn kannalta keskeisen lainsäädännön ja asetusten tunteminen, tietoturva, tietosuoja, tekoäly, sekä mielen hyvinvointi. Valittujen teemojen ympärillä järjestettiin koulutusta sekä mahdollistettiin henkilöstön osallistuminen omaa ammattitaitoa tukeviin koulutuksiin. Henkilöstölle toteutettiin vuosittainen työhyvinvointikysely ja jokaisen työntekijän kanssa käytiin henkilökohtaiset onnistumiskeskustelut. Ryhmäonnistumiskeskusteluja ei tänä vuonna järjestetty.

Myös yhteistyötä maakuntien liittojen välillä on vahvistettu ja se on näkynyt erityisesti edunvalvonnassa. Keski-Suomen liitto osallistuu Länsi-Suomen liittojen yhteistyöhön edunvalvonnan kysymyksissä, ja tämä on näkynyt konkreettisesti esimerkiksi yhteisten hallitusohjelmavaikuttamisen valmistelussa.

Länsi-Suomen edunvalvontatiimi järjesti myös yhteisen edunvalvontakoulutuksen, jossa olivat mukana heidän lisäksi muun muassa maakuntajohtajat ja viestinnän asiantuntijat.

2.3.1 Suunnitelmakauden toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

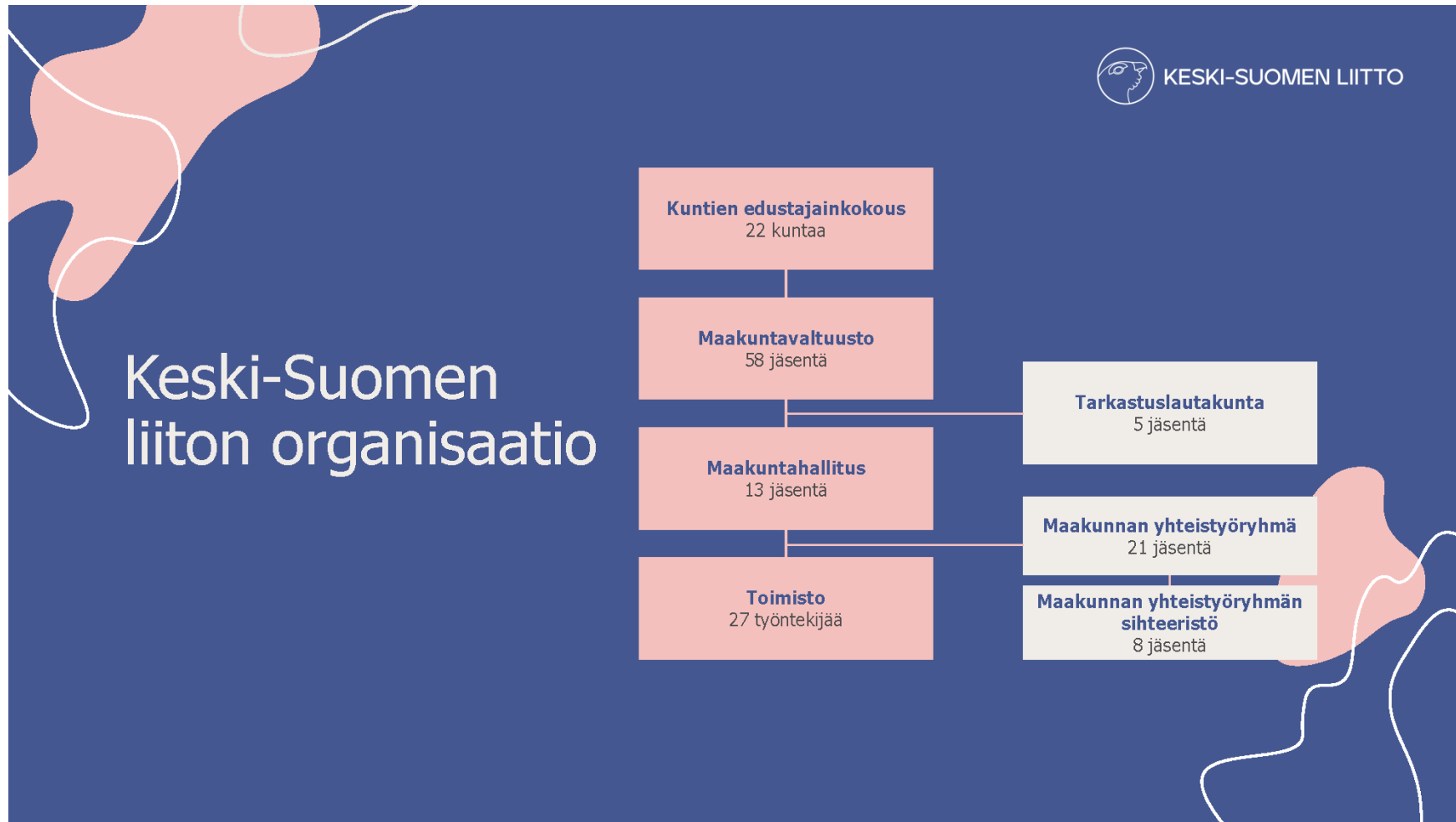
Tavoite	Toimenpiteet 2025	Mittarit 2025
Uusien luottamushenkilöiden toimikauden sujuva aloitus	<ol style="list-style-type: none"> Kuntayhtymien luottamushenkilöiden valintakokousten sihteerinä toimiminen Luottamushenkilöiden perehdyttäminen 	<ol style="list-style-type: none"> Kuntayhtymän luottamushenkilöiden paikkaneuvottelut on käyty ja luottamushenkilöt pääsevät aloittamaan työskentelyn Maakuntahallituksen tutustumis- ja opintomatka on järjestetty
Tulokset 2025: <ol style="list-style-type: none"> Alue- ja kuntavaalien jälkeiset luottamushenkilöiden paikkaneuvottelut toteutuivat suunnitellusti ja luottamushenkilöt pääsivät aloittamaan työskentelyn toimielimissä aikataulun mukaisesti. Maakuntahallituksen tutustumis- ja opintomatka järjestettiin Mikkeliin lokakuussa 2025. 		
Tietoturvan ja tietosuojan jatkuva kehittäminen	<ol style="list-style-type: none"> Tietoturvan tekninen parantaminen sekä siihen liittyvän ohjeistuksen kehittäminen ja sisäinen koulutus Tietosuojaan liittyvien prosessien ja ohjeistusten kehittäminen ja sisäinen koulutus 	<ol style="list-style-type: none"> Tietoturvaohje on päivitetty ja sisäinen koulutus on järjestetty Tietosuojaan liittyvä ohjeistus on päivitetty ja sisäinen koulutus on järjestetty
Tulokset 2025: <ol style="list-style-type: none"> Tietoturvan kehittämiseksi tiedostojen hallinta siirrettiin omalta palvelimelta pilvipohjaiseen ratkaisuun. Tietoturvakoulutus järjestettiin ja osallistuttiin DVV:n Taito-harjoitukseen. Ohjeistus päivitettiin. Tietosuojakoulutus järjestettiin. Ohjeistus päivitettiin ja tietosuojaprosesseja kehitettiin. 		

Taulukko 4. Pää tavoite 3. Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä. Jatkuu seuraavalla sivulla.

<p>Tehokkaat toimintaprosessit osaksi asiantuntijatyön arkea</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vahvistetaan edunvalvonta- ja verkosto-vaikuttamisosamista ja systematisoidaan edunvalvontaprosesseja 2. Tunnistetaan tekoälyn käyttöönoton vaikutukset toimintaprosesseihin 3. Henkilöstön osaamistarpeiden tunnistaminen tiiviiksi osaksi henkilöstösuunnittelua 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Länsi-Suomen maakuntien liittojen yhteinen edunvalvontakoulutus on järjestetty ja toimintamalli käynnissä olevien ja lähestyvien edunvalvontakohteiden seurannasta on laadittu 2. Tekoäly on otettu käyttöön, ohjeistus päivitetty ja sisäinen koulutus on järjestetty 3. Onnistumis- ja ryhmäonnistumiskeskustelut ovat käytyä ja tunnistettuja osaamis- ja kouluttautumistarpeita päivitetään vuosittain henkilöstö- ja kouluttautumissuunnitelmaan
<p>Tulokset 2025:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Länsi-Suomen maakuntien liittojen yhteinen edunvalvontakoulutus järjestettiin ja liittojen yhteinen hallitusohjelmavaikuttaminen käynnistyi. 2. Tekoälyn pilottiryhmä kokoontui säännöllisesti jakamaan kokemuksia ja oppeja tekoälyn käyttämisestä. Tekoälyohje valmistui. Osallistuttiin maakuntien liittojen yhteiseen tekoälykoulutukseen. 3. Onnistumiskeskustelut on käyty. Onnistumis-keskustelujen ja henkilöstön kanssa käydyn yhteisen keskustelun pohjalta on muotoiltu osaamis- ja kouluttautumistarpeita henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaan. Ryhmäonnistumis-keskusteluja ei järjestetty. 		

Taulukko 4. Päätaavoite 3. Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä

3 Toimintakertomus

Kuva 4. Keski-Suomen liiton organisaatio.

3.1 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Keski-Suomen liitto on lakisääteinen kuntayhtymä. Käynnissä olevan valtuustokauden edustajat valittiin kuntien edustajainkokouksessa 26.6.2025. Perussopimuksen mukaan jäsenkunta saa yhden edustajan jokaista alkavaa viittä tuhatta asukasta kohti, kuitenkin enintään 40,6 % rajoittamattomasta kokonaisedustajamäärästä. Kuntien edustajainkokouksen ohella kuntayhtymässä on neljä muuta toimielintä: maakuntavaltuusto, maakuntahallitus, tarkastuslautakunta ja maakunnan yhteistyöryhmä. Käytännön työstä ja toimeenpanosta vastaa Keski-Suomen liiton toimisto.

3.1.1 Edustajainkokous

Keski-Suomen liiton jäsenkuntien edustajainkokous järjestettiin kesäkuussa. Edustajainkokous järjestetään neljän vuoden välein kuntavaalien jälkeen. Keski-Suomen liiton perussopimuksen mukaisesti kukin jäsenkunta saa yhden edustajan jokaista alkavaa viittä tuhatta asukasta kohti, kuitenkin enintään 40,6 % rajoittamattomasta kokonaisedustajamäärästä.

Edustajainkokous valitsee maakuntavaltuuston jäsenet ja varajäsenet kuntavaalikaudeksi. Edustajien tulee olla jäsenkuntiensa valtuutettuja. Maakuntavaltuustossa edustettuina olevien ryhmien ääniosuuksien tulee vastata jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kuntavaaleissa saamaa ääniosuutta maakunnassa vaalilain suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Maakuntavaltuuston kokoonpanossa sovelletaan tasa-arvolakia.

Toimielin	Kokousten määrä
Edustajainkokous	1
Maakuntavaltuusto	3
Maakuntahallitus	12
Tarkastuslautakunta	5
Maakunnan yhteistyöryhmä	4

Taulukko 5. Toimielinten kokousten määrät 2025.

3.1.2 Maakuntavaltuusto

Maakuntavaltuusto kokoontui vuonna 2025 kolme kertaa. Yksi kokouksista oli elokuussa järjestetty maakuntavaltuuston järjestäytymiskokous, jossa nimettiin maakuntavaltuuston puheenjohtajat sekä valittiin maakuntahallituksen, tarkastuslautakunnan ja vaalilautakunnan jäsenet. Lisäksi kokouksessa muodostettiin maakuntavaltuustoryhmät käynnistyneelle toimikaudelle. Maakuntavaltuuston kokoukset järjestettiin läsnäolokokouksina. Maakuntavaltuuston puheenjohtajana toimi kansanedustaja Riitta Kaarisalo (SDP) Jyväskylästä.

Edellisen vuoden tilinpäätöksen ja arviointikertomuksen sekä tulevan vuoden talousarvion hyväksymisen lisäksi maakuntavaltuusto

- hyväksyi Keski-Suomen strategian 2026–2050
- valitsi maakuntahallitukseen uuden jäsenen
- hyväksyi Keski-Suomen liiton palkkiosäännön
- päätti tilintarkastuspalvelujen optiokauden käytöstä
- hyväksyi tilivelvollisten luettelon
- totesi talouskatsaukset 03/2025 ja 09/2025
- käsitteli neljä saapunutta valtuustoaloitetta ja valtuustolle jätettiin kolme uutta valtuustoaloitetta
- merkitsi tiedoksi tarkistetut sidonnaisuusilmoitukset

Lisäksi Keski-Suomen liitto yhdessä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa järjesti kerran valtuustokaudessa toteutettavan Sydämellä-tilaisuuden, joka kokosi yhteen kuntien, liiton ja hyvinvointialueen päättäjät ja ylimmän johdon. Tilaisuus järjestettiin 24.10.2025 Scandic Laajavuoressa ja se kokosi yhteen yli 180 päättäjää ja johtajaa.

Taulukoissa 6–9 on kuvattu luottamustoimielinten poliittiset voimasuhteet sekä sukupuolijakauma 31.12.2025. Tietoja on verrattu edellisen vuoden tilanteeseen.

Puolue	Naiset	Miehet	Yhteensä	Muutokset 2025
KESK	5	10	15	+2
SDP	7	8	15	+3
KOK	2	7	9	0
VIHR	4	2	6	-1
VAS	4	2	6	+1
PS	0	4	4	-6
KD	2	1	3	+1
SIT	0	0	0	0
YHTEENSÄ	24 (41 %)	34 (59 %)	58	0

Taulukko 6. Maakuntavaltuuston poliittiset voimasuhteet toimikaudella 2025.

3.1.3 Maakuntahallitus

Maakuntahallitus kokoontui kaksitoista kertaa. Kokoukset järjestettiin hybridi- ja läsnäolokokouksina. Maakuntahallituksessa vuosittain toistuvien päätösasioiden, rahoituspäätösten, lausuntojen ja nimeämisten ohella maakuntahallituksen keskeisenä valmistelu- ja päätösasiana keväällä 2025 olivat muun muassa Keski-Suomen strategian 2026–2050 valmistelu, Keski-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelman hyväksyminen, Keski-Suomen kehittämisrahaston kohdennus, luottamushenkilöiden palkkiosäännön tarkastaminen, hankintaohjeen hyväksyminen, kahden määräaikaisen viran avaaminen sekä henkilöstö- ja koulutussuunnitelman hyväksyminen. Maakuntahallitus teki myös työnsä itsearviointin toimikauden päättyessä.

Alue- ja kuntavaalien jälkeen uusi maakuntahallitus aloitti työskentelynsä syyskuussa 2025. Syyskauden keskeisiä valmistelu- ja päätösasioita olivat Keski-Suomen strategian 2026–2050 valmistelu, talousarvion valmistelu, maakunnan yhteistyöryhmän nimeäminen ja työjärjestyksen vahvistaminen sekä Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen strategisen yhteistyösopimuksen hyväksyminen. Maakuntahallitus teki toimikautensa alussa opinto- ja tutustumismatkan Mikkeliin. Maakuntahallituksen puheenjohtajana toimi Tahvo Anttila (KESK) Jyväskylästä.

Puolue	Naiset	Miehet	Yhteensä	Muutokset 2025
KESK	1	3	4	+1
SDP	2	2	4	+1
KOK	2	0	2	0
VIHR	1	0	1	-1
VAS	1	0	1	0
PS	0	1	1	-1
YHTEENSÄ	7 (54 %)	6 (46 %)	13	0

Taulukko 7. Maakuntahallituksen poliittiset voimasuhteet toimikaudella 2025

3.1.4 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta kokoontui viisi kertaa. Tarkastuslautakunta vastaa liiton talouden ja toiminnan arvioinnista. Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo kuntalain mukaisten sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista. Alue- ja kuntavaalien

jälkeen uusi tarkastuslautakunta aloitti työskentelynsä lokakuussa 2025. Tarkastuslautakunta piti toimikauden alussa liiton toimintaan perehdyttävän seminaaripäivän lokakuussa 2025. Puheenjohtajana toimi Ulla Patronen (SDP) Jämsästä.

Puolue	Naiset	Miehet	Yhteensä	Muutokset 2025
KESK	0	1	1	0
SDP	1	0	1	0
KOK	0	1	1	0
VIHR	0	1	1	0
VAS	1	0	1	+1
PS	0	0	0	-1
YHTEENSÄ	2 (40 %)	3 (60 %)	5	0

Taulukko 8. Tarkastuslautakunnan poliittiset voimasuhteet toimikaudella 2025

3.1.5 Maakunnan yhteistyöryhmä

Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontui neljä kertaa. Kokousten teemoina olivat muun muassa Keski-Suomen strategia 2026–2050, uuden EU:n monivuotinen rahoituskehys ja uuden ohjelma-kauden 2028–2035 edunvalvonta, alue- ja rakennepolitiikan ohjelman rahoitussuunnitelma vuosille 2026–2027, nykyisen EU-ohjelmakauden ohjelmamuutos, maakunnan yhteistyöryhmän työjärjestyksen hyväksyminen sekä maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön kokoonpanon tarkistaminen. Maakunnan yhteistyöryhmä teki oman työnsä itsearvioinnin toimikauden päättyessä. Alue- ja kuntavaalien jälkeen uusi maakunnan yhteistyöryhmä aloitti työskentelynsä lokakuussa 2025.

Maakunnan yhteistyöryhmä koostuu puheenjohtajasta ja 20 varsinaisesta jäsenestä. Jäsenet ovat Keski-Suomen liiton luottamushenkilöitä, Keski-Suomen ELY-keskuksen ja työmarkkina- ja elinkeinöjärjestöjen sekä yritysten ja yhteisöjen edustajia. Poliittisin perustein valitut luottamushenkilöt edustavat 35 % maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanosta. Puheenjohtajana toimi Mikko Tirola (KESK) Petäjäviedeltä ja uuden MYR:in aloittaessa marraskuussa toimikautensa puheenjohtajaksi valittiin Jaakko Selin (KOK) Jyväskylästä. He ovat Keski-Suomen liiton luottamushenkilöitä.

Puolue	Naiset	Miehet	Yhteensä	Muutokset 2025
KESK	1	1	2	0
SDP	1	1	2	0
KOK	0	1	1	0
VIHR	1	0	1	0
VAS	1	0	1	+1
PS	0	0	0	-1
YHTEENSÄ	4 (57 %)	3 (43 %)	7	0

Taulukko 9. Maakunnan yhteistyöryhmän poliittiset voimasuhteet toimikaudella 2025

3.1.6 Keski-Suomen liiton tilivelvolliset

Maakuntavaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 11.12.2025 Keski-Suomen liiton tilivelvollisten luetteloon maakuntahallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä maakuntajohtajan, aluekehitysjohtajan, suunnittelujohtajan ja hallintojohtajan.

3.2 Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa

Keski-Suomen liiton toiminta perustuu jäsenkuntien hyväksymään perussopimukseen sekä alueiden kehittämistä, rahoitusta ja alueiden käyttöä koskevaan lainsäädäntöön. Keski-Suomen liiton talouden seuranta on kehitetty Keski-Suomen liiton toiminta-ajatus ja ydintehtävät mielessä pitäen.

Vuoden 2025 alussa toteutettiin Keski-Suomen liiton erillisten kirjanpitojen yhdistäminen. Erillistä kirjanpitoa pidettiin Keski-Suomen liiton toimiston varoista, EU-rahoituksen varoista, kansallisista aluekehitysvaroista ja Keski-Suomen kehittämisrahastosta ja erilliset kirjanpidot yhdistettiin tilinpäätösvaiheessa. Muutoksen myötä erilliset kirjanpidot yhdistettiin yhdeksi kirjanpidoksi, josta tiedot ovat edelleen eriytettävissä seurantakoodein toisistaan muun muassa raportoinnin tarpeisiin.

3.3 Kuntayhtymän henkilöstö

Keski-Suomen liiton operatiivisen toiminnan sydämenä on toimiston henkilökunta. Henkilökunnan työ on monipaikkaista ja monimuotoista asiantuntijatyötä. Toteuttaessamme Keski-Suomen strategiaa 2050, tarvitsemme asiantuntevan henkilöstön, jonka asiantuntijuuden kehittämisestä, osaamisen uudistamisesta ja hyvinvoinnista pidämme erityistä huolta.

Henkilöstömme työskentelee tiimimäisesti ilman raja-aitoja, mutta samalla itsenäisesti. Liikomme monissa verkostoissa alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Työssämme muodostamme tiimejä alueiden käyttöön, aluekehittämiseen, rahoitukseen ja hallinnon tehtäviin.

Tiimityöskentelyllä varmistamme substanssiasioiden etenemisen lisäksi jokaisen työntekijän aktiivisen osallisuuden ja hyvän sisäisen viestinnän.

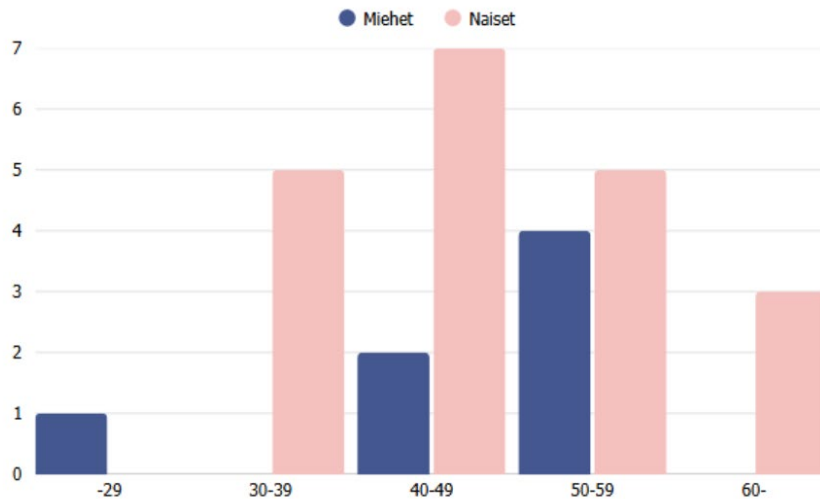

Kuva 5. Keski-Suomen liiton henkilöstö

3.3.1 Henkilöstön määrä ja rakenne

Vuoden alussa, ja myös vuoden lopussa, Keski-Suomen liitossa oli 27 palvelussuhdetta. Vakinaisia palvelussuhteita oli 22 (81 %) ja määräaikaista palvelussuhteita 5 (19 %) kaikista palvelussuhteista. Henkilöstöstämme naisia oli 20 (74 %) ja miehiä 7 (26 %).

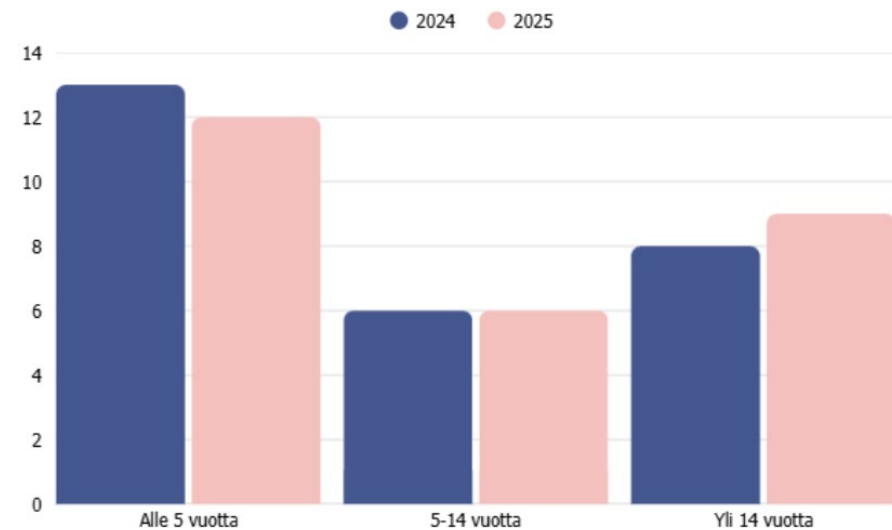
Henkilöstön keski-ikä oli 47,6 vuotta; naisten keski-ikä oli 46,9 vuotta ja miesten 49,4 vuotta. Kunta-alalla työskentelevän henkilöstön keski-ikä on yleensä noin 46 vuotta.

Taulukko 10. Ikä- ja sukupuolijakauma 31.12.2025

Henkilöstömme on ollut palveluksessamme keskimäärin 10,1 vuotta.

Vuoden 2025 aikana Keski-Suomen liitosta ei eläköitynyt yhtään työntekijää eikä kukaan vaihtanut työnantajaa. Myöskään yhtään määräaikaista työsuhdetta ei päättynyt.

Taulukko 11. Palvelussuhteen kesto 2025

3.3.2 Henkilöstökulut

Keski-Suomen liitto maksoi palkkoja ja palkkioita yhteensä 1 863 585,20 euroa (2024: 1 825 984,89 euroa). Palkkasumma kasvoi edellisestä vuodesta 37 600,31 euroa eli noin 2 % (vuonna 2024 palkkasumma pieneni edelliseen vuoteen verrattuna 4 % eli 77 685,61 euroa). Kunta-alan sopimuskorotukset vuosille 2025–2028 sisälsi kesäkuussa yleiskorotuksen 2,5 % sekä paikallinen kehittämisohjelmaerän 0,45 %. KVTESin tasopalkkajärjestelmä astui voimaan 1.2.2025. Sen myötä Keski-Suomen liiton palkkausjärjestelmää kehitettiin ja tulevina vuosina yleisiä sopimuskorotuksia on tarkoitus käyttää uuden järjestelmän mukaiseen palkkauksen harmonisointiin.

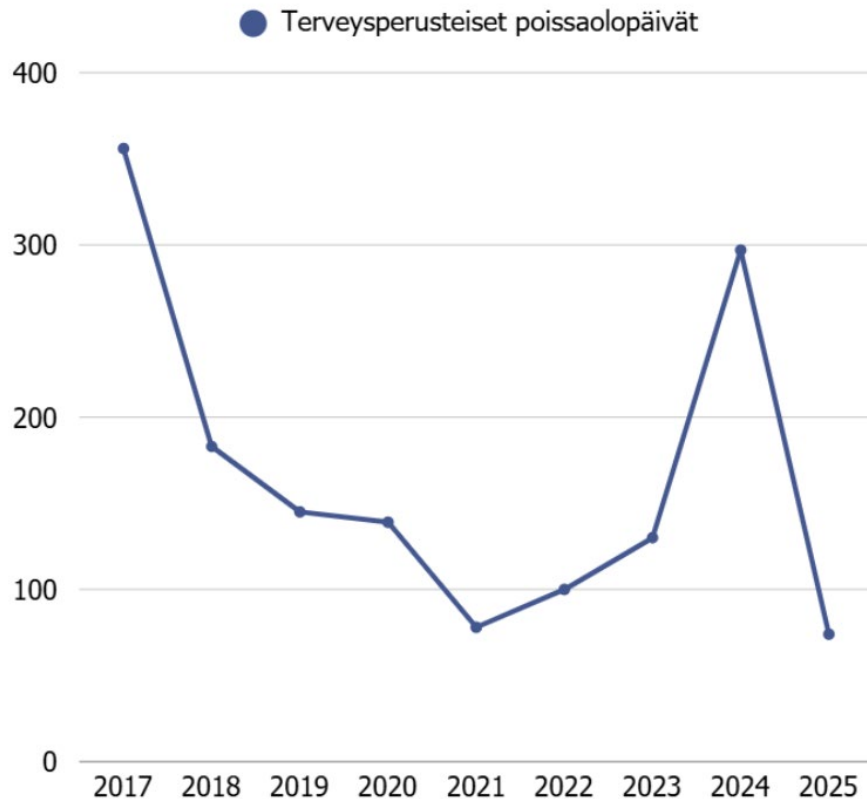
Hankerahoituksella palkattujen työntekijöiden palkkakustannukset näkyvät osana palkkojen kokonaiskustannuksia. Koko organisaation palkkasumma sisälsi 131 635,63 euroa luottamushenkilöiden palkkioita (2024: 97 782,71 euroa). Kuntavaalivuonna toteutettavat järjestäytymiskokoukset (edustajainkokous 26.6.2025 ja maakuntavaltuuston järjestäytymiskokous 22.8.2025), uusien luottamushenkilöiden perehdytysseminaarit sekä kuntien, maakunnan liiton ja hyvinvointialueen luottamushenkilöiden ja ylimmän virkajohdon yhteinen Parhaat palat sydämellä -foorumi, nostivat luottamushenkilöiden palkkioiden määrää.

Lounasetuun sekä kulttuuri- ja liikuntaetuihin (Edenred) käytettiin yhteensä 23 960,30 euroa (25 014,40 euroa vuonna 2024), joista työnantajan osuus oli 6965,08 euroa (7 290,85 euroa vuonna 2024). Työterveyshuollon palveluiden kustannukset olivat yhteensä 32 830 euroa (vuonna 2024: 42 247 euroa).

3.3.3 Sairauspoissaolot

Terveysperusteisten poissaolojen määrä on merkittävästi pienentynyt edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2025 terveysperusteisia poissaoloja oli 74 päivää (2024: 297 päivää). Sairauspoissaoloja henkeä kohden oli 3,4 päivää (2024: 10,6 päivää). Terveysprosentti oli 42,9. Luku kertoo, kuinka suurella osalla työntekijöistä ei ole ollut lainkaan sairauspoissaoloja edeltävän vuoden kuluessa. Parannusta vuoteen 2024 on 6,5 prosenttiyksikköä. Samalla myös sairauspoissaoloista johtuvat laskennalliset kustannukset laskivat 69,2 % edellisvuodesta. Kunta-alalla sairauspoissaoloja per henkilö vuonna 2024 oli keskimäärin 16,3 päivää.

Keski-Suomen liitossa ei tapahtunut yhtään työtapaturmaa.

Taulukko 12. Henkilöstön terveisperusteiset poissaolot 2017–2025

3.3.4 Työterveyspalvelut

Henkilöstön työterveyshuollon palvelut tuottaa Mehiläinen Oy. Työterveyshuollon tavoitteena on lakisääteisen työterveyshuoltotoiminnan toteutuminen, työstä johtuvien terveys- ja turvallisuusriskien vähentäminen, työntekijöiden työkyvyn ja työhyvinvoinnin edistäminen sekä ylläpitäminen ja laadukas työterveyspainotteinen sairaanhoito.

Henkilöstön työterveyshuollon palveluiden kustannukset olivat yhteensä 32 830 euroa (2024: 42 247 euroa).

Työterveyshuolto	Korvausluokka I	Korvausluokka II	Muu
Menot	9 457 €	19 101 €	4 272 €

Taulukko 13. Työterveyshuollon menot ja korvausluokat 2025

3.3.5 Työhyvinvointi

Keski-Suomen liitossa asiantuntijatyötä tekevä henkilöstö on kaiken keskiössä. Siksi työntekijöistä huolehtiminen on tärkeimmän voimavaramme turvaamista. Haluamme pitää huolta kaikista työntekijöistämme ja tehdä työtä yhdessä, hyvää työilmapiiriä sopuinnussa vaalien.

Henkilöstön vuosittainen työhyvinvointikysely toteutettiin lokakuussa. Kyselyyn vastasi 21/24 henkilöä (88 %). Vastauksissa Keski-Suomen liittoa luonnehdittiin joustavana, asiantuntevana ja monipuolisena työnantajana ja työyhteisön ilmapiiriä kuvattiin luotettavaksi ja välittäväksi.

Kuva 6. Luonnehdintoja Keski-Suomen liitosta työnantajan (Työhyvinvointikysely 2025)

90 % vastaajista suosittelisivat Keski-Suomen liittoa työnantajana. Tärkeää oli lisäksi se, että kukaan ei kokenut kiusaamista ja jokainen vastaaja kertoi viihtyvänsä työssään hyvin (76 %) tai jokseenkin hyvin (24 %). 86 % vastaajista tiesi saavansa työnantajalta tukea, jos kokee työkykynsä olevan heikentymässä.

Kyselyyn vastanneista 28 % pitää työtään melko kuormittavana (vuonna 2024 vastaava luku oli 59 %). Kuormituksen ja stressin aiheuttajana koetaan erityisesti tehtävien liian suuri määrä ja työn jatkuva keskeytyminen. Vastaajista 24 % kokee liiallista stressiä työssään viikoittain. Työhyvinvointikyselyn tuloksissa nousi esiin tarve lisätä palautteen määrää ja laatua. Sekä työntekijät että esihenkilöt toivovat säännöllisempää ja myös kehittävää palautetta. Tämä nostettiin yhdessä henkilöstön kanssa vuoden 2026 keskeiseksi kehittämisteemaksi. Lisäksi panostamme edelleen vahvan yhteisöllisyyden vaalimiseen.

Keski-Suomen liitolle myönnettiin vuonna 2024 Hyvän mielen työpaikka® -merkki (MIELI Suomen Mielenterveys ry) tunnustuksena sitoutumisesta henkilöstömme mielenterveyden ja hyvinvoinnin suunnitelmalliseen vahvistamiseen. Keski-Suomen liitto haki merkkiä, koska se ohjaa konkreettisesti edistämään henkilöstön psyykkistä työhyvinvointia ja sopii työyhteisömme arvoihin. Haluamme, että jokainen kokee meillä olevan turvallista, merkityksellistä ja palkitsevaa työskennellä. Haemme Hyvän mielen työpaikka® -merkkiä uudelleen vuodelle 2026.

Keski-Suomen liitto edistää ja tukee työntekijöidensä hyvinvointia monin tavoin, myös vapaa-ajalla tapahtuvaa toimintaa tukien. Esimerkkinä tästä ovat työterveyshuollon hyvät palvelut, talon sisäinen virkistystoiminta LIIKU sekä liikunta- ja kulttuuriedut. LIIKU järjesti vuoden aikana viisi koko henkilöstölle avointa virkistystapahtumaa. Lisäksi LIIKU tuki pienryhmien osallistumista kulttuuri- ja liikuntatapahtumiin.

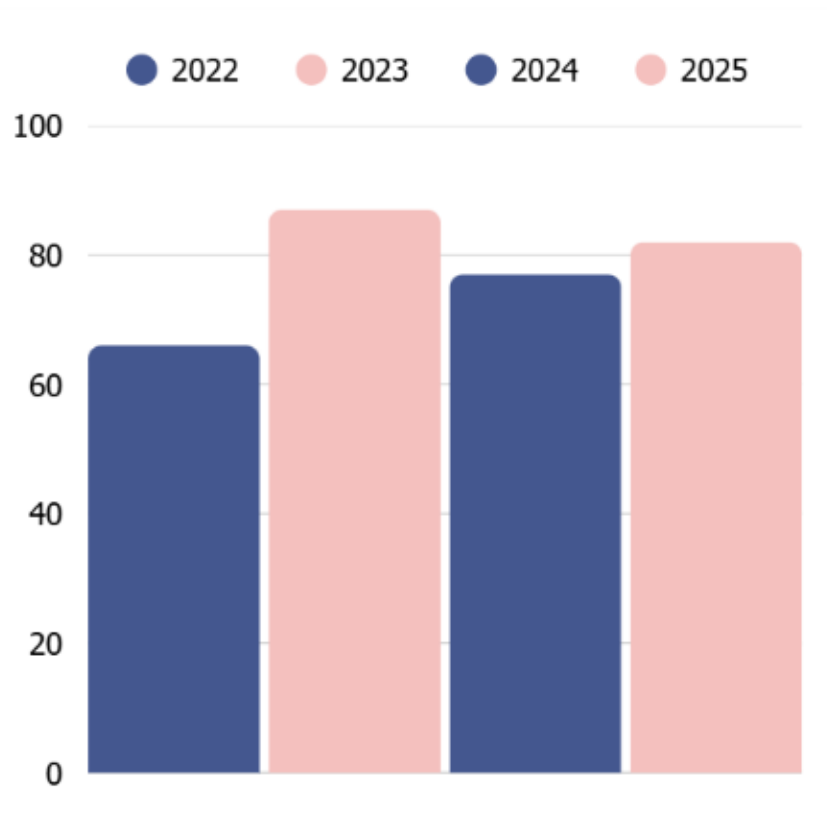
Kuva 7. Hyvän mielen työpaikka® -merkki (MIELI Suomen Mielenterveys ry).

Henkilöstön yhteistyöryhmä kokoontui vuoden aikana 7 kertaa ja työsuojelutoimikunta kolme kertaa.

3.3.6 Henkilöstön osaaminen ja sen kehittäminen

Keski-Suomen liiton henkilöstön olemassa olevaa osaamista ja tulevia osaamistarpeita kartoitetaan säännöllisesti muun muassa vuosittaisissa onnistumiskeskusteluissa. Kattavaan perehdytykseen kiinnitetään huomiota sekä työsuhteen alkaessa että työtehtävien muutostilanteissa. Vuonna 2025 järjestetyt koko henkilöstölle tarjotut koulutukset liittyivät esimerkiksi viestintään, tietoturvaan ja tietosuojaan, tekoälyyn, mielen hyvinvointiin sekä KVTES:n tasopalkkajärjestelmään. Lisäksi tekoälyn pilottiryhmä keräsi ja jakoi kokemuksia Copilot-tekoälyohjelman käytöstä asiantuntijatyössä. Koko henkilöstön yhteen kokoavia henkilöstötunteja järjestettiin joka toinen viikko.

Henkilöstön osaamisen kehittämisen koulutuskustannuksiin (eivät sisällä palkkauskustannuksia) käytettiin 8115,15 euroa (2024: 11 206,11 euroa). Osaamisen kehittämiseen käytettiin noin 0,37 % koko liiton henkilöstömenoista. On kuitenkin huomioitava, että osa normaaleina virkamatkoina tehtävistä poissaoloista sisältää myös koulutukseksi katsottavia osioita eivätkä nämä luvut sisälly edellisiin.

Taulukko 14. Koulutuspäivät vuosina 2022–2025

3.3.7 Rekrytoinnit

Keski-Suomen liitto toteuttaa huolellista henkilöstösuunnittelua. Tehtävän vapautuessa rekrytoinnin tarve harkitaan huolellisesti arvioiden tehtävän sisältöä suhteessa toimintakentän muutokseen ja olemassa olevaan osaamistarpeeseen. Myös voimassa olevat tehtäväkuvaukset pidetään ajan tasalla ja tehtäväkokonaisuuksia kehitetään paitsi työnantajan tarpeiden myös työntekijän oman osaamisen ja kiinnostuksen mukaisesti. Keski-Suomen liittoon ei rekrytoitu uusia työntekijöitä vuoden 2025 aikana. Yhden määräaikaisen työntekijän työsopimus vakinaistettiin.

3.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä, merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Keski-Suomen liiton riskienhallinnan kuvauksen riskiprofiilit päivitetään vuosittain. Päivityksen valmistelusta vastaa johtoryhmä ja päivityksen keskeiset huomiot esitellään maakuntahallituksessa. Kriittisemmiksi riskeiksi nousivat maakuntien liittojen, kuntien ja hyvinvointialueen roolit, tehtävät ja rahoitus, aluekehitysrahoituksen taso, Keski-Suomen liiton ohut organisaatio, työssä jaksaminen, muutokset toimintaympäristössä ja niihin sopeutuminen sekä laaja-alainen vaikuttaminen.

Viime vuosina toteutetut hallinnon uudistukset ovat vaikuttaneet useisiin julkisiin toimijoihin. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen tehtävien siirryttyä hyvinvointialueelle, kuntien keskeiset tehtävät muodostuvat opetus-, sivistys- ja elinvoima-asioista ja kuntien infrastruktuuriin liittyvistä tehtävistä. Lisäksi työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien toteutettavaksi vuoden 2025 alusta alkaen ja uudet työllisyysalueet käynnistävät toimintansa. Hallinnon uudistusten jälkeen käynnistettiin kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistus, jonka valmistuminen kuitenkin keskeytyi. Myös Keski-Suomen hyvinvointialueen taloustilanne on haasteellinen ja Keski-Suomi on kolmesta hyvinvointialueesta, joka joutui valtionvarainministeriön arviointimenettelyyn taloustilanteensa vuoksi. Uudistukset koskevat myös valtion hallintoa. Uudet lupa- ja valvontavirastot sekä elinvoimakeskukset aloittavat työnsä vuoden 2026 alusta. Valtion hallinnon uudistuksella ei ole suoria vaikutuksia maakuntien liittojen rooliin tai toimintaan. Toimintaympäristön muutokset ja taloushaasteet vaikuttavat merkittävästi aluekehittämisen ja edunvalvonnan yhteistyöhön.

Kehittämisrahoitus on yksi maakuntien liitto keskeisin aluekehittämisen väline. EU-ohjelmakauden 2021–2027 rahoituksen vähentyessä ja kansallisen aluekehitysrahoituksen päätyttyä rahoituksen rooli aluekehittämistyössä ainakin hetkellisesti pienenee.

Keski-Suomen liiton tunnistettuja riskejä ovat ohut organisaatio, työssä jaksaminen ja muutosjoustavuus. Keski-Suomen liitto on asiantuntijaorganisaatio, jonka keskeinen voimavara on henkilöstö. Muuttuva toimintaympäristö haastaa organisaation muutosjoustavuuden ja yksilöiden työssäjaksamisen. Optimaalisen toiminnan ja työssä jaksamisen näkökulmasta resursointia arvioidaan säännöllisesti ja työntekijöillä on käytettävissään esihenkilön tuki työssä onnistumiseen ja muutostilanteisiin. Haasteellisissa tilanteissa työntekijöillä on käytössään lisäksi hyvät työterveyden palvelut.

Laaja-alainen vaikuttaminen on monipuolista ja suunniteltua julkiseen mielipiteeseen, ihmisten käyttäytymiseen ja yhteiskunnan toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttamaan pyrkivää toimintaa. Laaja-alaisen vaikuttamisen keinot ovat monikanavaisessa maailmassa lisääntyneet ja vaikuttamista voi olla vaikea tunnistaa, sillä siinä hyödynnetään yhteiskunnan haavoittuvuuksia jo normaalioloissa. Laaja-alaista vaikuttamista voivat olla esimerkiksi sotilaallisin, poliittisin ja taloudellisin keinoin vaikuttaminen sekä informaatiovaikuttaminen ja yhteiskunnallisiin toimintoihin vaikuttaminen. Sekä organisaation että yksilön on hyvä opetella tunnistamaan ja varautumaan asiantuntijatyössä kohtaamaansa laaja-alaiseen vaikuttamiseen.

3.5 Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kuntayhtymälle asetetut tavoitteet saavutetaan ja sen toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Toiminnan arviointia tehdään säännöllisesti sekä Keski-Suomen liiton sisäisessä toiminnassa että kuntayhtymän toimitelmissä. Kokonaisuuden arviointi tapahtuu kerran vuodessa toimintakertomuksen laatimisen yhteydessä.

Keski-Suomen liitolla on voimassa oleva sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistus. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toiminnot järjestetään siten, että organisaatiossa noudatetaan hyvää hallinto- ja johtamistapaa. Ohje koskee kaikkia toimielimiä, johtoa ja henkilöstöä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan kaikessa toiminnassa. Ohje täydentää lainsäädännön määräyksiä sekä Keski-Suomen liiton perussopimusta ja hallintosääntöä.

Riskienhallinnan kuvauksen pohjana on toimintaympäristön analyysi, jossa tunnistettiin organisaation sisäisiä ja ulkoisia riskejä. Riskit lajiteltiin strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin sekä vaatimustenmukaisuus- ja vahinkoriskeihin. Tunnistetuista riskeistä muodostettiin riskiprofiilit. Riskiprofiileissa arvioitiin sekä riskien toteutumisen todennäköisyyttä että riskien vaikutuksen suuruutta organisaation toiminnalle. Riskiprofiilit sisälsivät myös riskien hallintakeinot.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan rooli korostuu erityisesti rahoitustehtävän hoidossa. Keski-Suomen liiton palattua rahoitusta välittäväksi toimielimeksi EU-ohjelmakaudella 2021–2027 tehtävät ja vastuut rahoituksen myöntämisessä ja maksamisessa laajentuivat merkittävästi. Rahoitus- ja maksatustehtävät, niiden henkilöresursointi sekä riskienhallinta ovat työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarain controller'n jatkuvassa arvioinnissa. Myös yhteistyö sekä Keski-Suomen elinvoimakeskuksen että muiden maakunnan liittojen kanssa tulee olla sujuvaa.

EU-rahoitusta välittävänä toimielimenä Keski-Suomen liitto on laatinut hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksen työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti. Kuvauksessa kerrotaan tarkasti EU-rahoituksen toimintaprosessit, resurssointi, tarvittava osaaminen tehtävän hoitoon sekä tehtävien eriyttäminen ohjeistusten vaatimalla tavalla. Kuvauksessa kerrotaan myös käytettävistä tieto- ja arkistointijärjestelmistä sekä siitä, miten huolehditaan riskien hallinnasta, petoksentorjunnasta, tietoturvasta ja viestinnästä. Kuvausta päivitetään säännöllisesti prosessissa tapahtuvien muutosten ja päivitystarpeiden seurauksena.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan hyviä käytänteitä arvioidaan jatkuvasti osana normaalitoimintaa muun muassa kuntayhtymän avainprosessien, rahoitus- ja maksatustoiminnan, talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon, oman hanketoiminnan sekä hankinta- ja sopimushallinnon työtehtävissä.

Lisäksi Keski-Suomen liitto kouluttaa henkilöstöään säännöllisesti tietoturvakäytännöistä. Keski-Suomen liitolla on tietosuoja- ja tietoturvaohje, johon perehtymisen jokainen työntekijä vahvistaa allekirjoituksellaan.

3.6 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.6.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2025 <i>1 000 €</i>	2024 <i>1 000 €</i>
Toimintatuotot	4 169	4 208
Toimintakulut	-4 057	-3 938
TOIMINTAKATE	112	270
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0
VUOSIKATE	112	270
Poistot ja arvonalentumiset	0	0
TILIKAUDEN TULOS	112	270
Tilinpäätössiirrot (rahasto)	-20	30
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	92	300

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	102,8 %	106,9 %
Maakunnan asukasmäärä	273 864	274 155
*Tilastokeskuksen ennakkotieto 31.12.2025		

3.6.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2025 <i>1 000 €</i>	2024 <i>1 000 €</i>
Toiminnan rahavirta	112	270
Vuosikate	112	270
Investointien rahavirta	0	0
Investointimenot	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	112	270
Rahoituksen rahavirta	-2 739	-5 930
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 739	-5 930
Rahoituksen rahavirta	-2 739	-5 930
Rahavarojen muutos	-2 627	-5 660
Rahavarat 31.12.	3 779	6 406
Rahoitusarvopaperit	0	
Rahavarat 1.1.	6 406	12 066
Rahoitusarvopaperit	0	

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2025	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	382	300
Kassan riittävyys, päivää	340	574
Maakunnan asukasmäärä	273 864	274 155

*Tilastokeskuksen ennakkotieto 31.12.2025

3.7 Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA	2025 1 000 €	2024 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	0	0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 020	4 525
Valtion toimeksiannot	3 020	4 525
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 948	6 615
Saamiset	169	209
Pitkäaikaiset siirtosaamiset	0	0
Myyntisaamiset	0	2
Muut saamiset	22	16
Siirtosaamiset	147	191
Rahat ja pankkisaamiset	3 779	6 406
Pankkitilit	3 779	6 406
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 968	11 139

Jatkuu seuraavalla sivulla.

VASTATTAVAA	2025 <i>1 000 €</i>	2024 <i>1 000 €</i>
OMA PÄÄOMA	1 140	1 028
Peruspääoma	595	595
Muut omat rahastot	20	0
Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	432	132
Tilikauden alijäämä	92	300
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	4 295	8 610
Valtion toimeksiannot	4 295	8 610
VIERAS PÄÄOMA	1 534	1 501
Lyhytaikainen	1 534	
Ostovelat	20	53
Muut velat	46	44
Siirtovelat	1 467	1 404
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 968	11 139

TASEEN TUNNUSLUVUT

	2025	2024
Omavaraisuus aste, %	16,4 %	9,2 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	36,8 %	35,7 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	544,19	432,23
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	1,99 €	1,58 €
Lainakanta 31.12.2025	0	0
Lainasaamiset 31.12.2025	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	93 503,50	96 552,88
Maakunnan asukasmäärä	273 864	274 155

*Tilastokeskuksen ennakkotieto 31.12.2025

3.8 Kokonaistulot ja -menot

KUNTAYHTYMÄN KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	4 169	Toimintakulut	4 057
Korkotuotot	0	Korkokulut	0
Muut rahoitustuotot	0	Muut rahoituskulut	0
Investoinnit	0	Investoinnit	0
Rahoitustoiminta	0	Rahoitustoiminta	0
	4 169		4 057

Täsmäytys

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 4 169 - 4 076 112

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = 2 627 + -2 739 -112

3.9 Tilikauden tuloksen käsittely

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että Keski-Suomen liiton tilikauden 2025 ylijäämä 92 120,16 euroa siirretään edellisten kausien yli-/alijäämätilille. Siirtämisen jälkeen edellisten kausien yli-/alijäämätili osoittaa 524 353,96 €.

4 Talousarvion toteutuminen

Keski-Suomen liiton talouden pohjan luovat jäsenkuntien maksuosuudet, jotka kattoivat noin 82 % vuosittaisesta rahoituspohjasta. Jäsenkuntien maksuosuudet säilyivät ennallaan vuonna 2025. Loput 18 % muodostuvat saaduista tuista ja avustuksista sekä muista myyntituotoista. Kulupuolella 54 % kustannuksista muodostuu henkilöstökustannuksista. Muita keskeisiä kuluja ovat palveluostot ja jäsenkuntien maksuosuuksista Keski-Suomen kehittämisrahastoon jyvitetävät avustukset.

Keski-Suomen liiton kirjanpito jakautuu neljään tulosityksikköön: luottamushenkilöhallinto, toimisto, projektit ja kehittämisrahasto. Keski-Suomen liiton talous- ja palkkahallinnon palveluista vastaa Monetra Keski-Suomi.

4.1 Käyttötalouden toteutuminen tulosityksiköittäin

4.1.1 Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinto huolehtii Keski-Suomen liiton poliittisesta päätöksenteosta, toiminnan valvonnasta ja tarkastamisesta.

Luottamushenkilöhallinto-tulosityksikön toiminta rahoitetaan kokonaan jäsenkuntien maksuosuuksilla, minkä vuoksi

toimintatuottoja ei ole kohdennettu tulosityksikölle. Luottamushenkilöiden henkilöstömenot (kokouspalkkiot) toteutuivat hieman ennakoitua vähäisimpinä. Talousarvioon oli ennakoitu kuntavaalivuoteen liittyvien kokousten ja tilaisuuksien palkkionmaksua, joka toteutui hieman ennakoitua vähäisempänä. Palveluostojen alla näkyvät muun muassa kokouksien ja tilaisuuksien järjestelykustannuksia sekä Suomen Kuntaliitto ry:n palvelusopimus. Muiden toimintamenojen alla näkyy Länsi-Suomen yhteisen Eurooppa-toimiston (WFEO) jäsenmaksu. Yhteisen WFEO:n toimiston ylläpitämisen toimintakulut toteutuivat ennakoidusti.

Luottamushenkilöhallinto

	TA2025	TP 2025	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	0,00	0,00	0,00	0,00 %
Kehittämisrahasto	0,00	0,00	0,00	
Jäsenkuntien maksusuudet	0,00	0,00	0,00	
Muut myyntitulot	0,00	0,00	0,00	
Tuet ja avustukset muilta	0,00	0,00	0,00	
Tuet ja avustukset valtiolta	0,00	0,00	0,00	
Tuet ja avustukset EU:lta	0,00	0,00	0,00	
TOIMINTAKULUT	-335 000,00	-281 628,50	53 371,50	-15,93 %
Henkilöstökulut	-182 000,00	-135 100,91	46 899,09	
Palvelujen ostot	-77 000,00	-69 795,64	7 204,36	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00	-731,95	-731,95	
Avustukset	0,00	0,00	0,00	
Muut toimintamenot	-76 000,00	-76 000,00	0,00	
TOIMINTAKATE	-335 000,00	-281 628,50	53 371,50	-15,93 %

4.1.2 Toimisto

Toimisto-tulosityksikön alle kohdennetaan liiton perustoimintojen kustannukset. Talousarviossa toimiston menot varaudutaan kattamaan valtaosin jäsenkuntien maksuosuuksilla. Keski-Suomen kehittämisrahaston avustusten kirjaamiseen tehtiin alkuvuodesta teknisluonteinen kirjaustavan muutos, minkä vuoksi toimintatuottojen puolella kehittämisrahaston kirjaus ja toimintakulujen puolella avustusten kirjaus ovat toteutuneet toisin, kun talousarviossa ennakoitiin.

Kehittämisrahaston kirjaustavan muutos vähentäen, toimistotulosityksikön toimintatuotot toteutuivat lähes ennakoidusti suhteessa talousarvioon (+2,65 %). Jäsenkuntien maksosuudet toteutuivat täysimääräisesti. Muut myyntitulot ylittivät suhteessa talousarvioon. Muut myyntituotot sisälsivät muun muassa Keski-Suomi ennakoi -yhteistyön ja Keski-Suomen aikajanaosuuksien laskutusta sekä tilaisuuksien järjestämiseen liittyvää

yhteistyökumppanilaskutusta. Tuet ja avustukset toteutuivat ennakoitua paremmin. Tuet ja avustukset sisälsivät hankkeiden maksatuksia, ympäristöministeriön avustuksia sekä koulutus- ja työterveyshuollon korvauksia.

Kehittämisrahaston kirjaustavan muutos vähentäen, toimistotulosityksikön toimintakulut ylittivät suhteessa talousarvioon (+4,13%). Toimintakulut ylittivät henkilöstökuluissa ja palveluostoissa. Henkilöstökuluissa ylitys johtui siitä, että työaika kohdistui toimiston kustannuspaikalle projektien sijaan ennakoitua enemmän. Palveluostoissa sekä majoitus- ja ravitsemuskustannukset että matkustus- ja kuljetuspalvelut toteutuivat ennakoitua suurempina. Keskeisenä syynä oli Keski-Suomen liiton maakuntien liittojen puheenjohtajavuosi. Osa syntyneistä kustannuksista voitiin laskuttaa edelleen muilta liitoilta. Myös ict-kulut toteutuivat hieman ennakoitua suurempina järjestelmähankintojen ja tietoturvasatsauksien vuoksi.

Toimisto

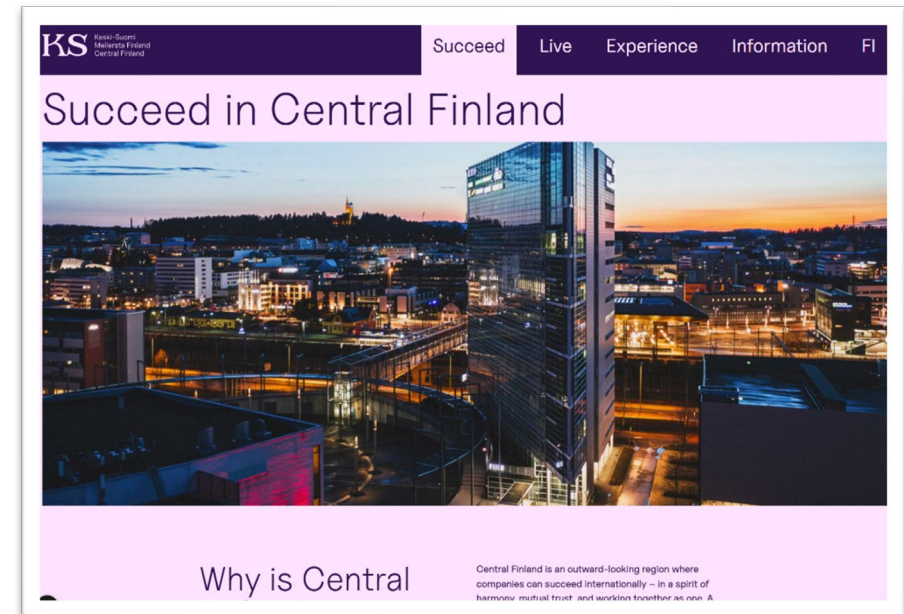
	TA2025	TP2025	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	3 606 500,00	3 052 120,93	-554 379,07	15,37 %
Kehittämisrahasto	0,00	-650 000,00	-650 000,00	
Jäsenkuntien maksuosuudet	3 433 300,00	3 433 300,00	0,00	
Muut myyntitulot	16 100,00	65 758,27	49 658,27	
Tuet ja avustukset muilta	2 000,00	9 913,96	7 913,96	
Tuet ja avustukset valtiolta	45 100,00	66 302,62	21 202,62	
Tuet ja avustukset EU:lta	110 000,00	126 846,08	16 846,08	
TOIMINTAKULUT	-3 166 000,00	-2 646 599,61	519 400,39	-16,41 %
Henkilöstökulut	-1 664 500,00	-1 788 114,61	-123 614,61	
Palvelujen ostot	-600 500,00	-616 251,46	-15 751,46	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-66 300,00	-50 137,10	16 162,90	
Avustukset	-665 000,00	-17 600,00	647 400,00	
Muut toimintamenot	-169 700,00	-174 496,44	-4 796,44	
TOIMINTAKATE	440 500,00	405 521,32	-34 978,68	-7,94 %

4.1.3 Projektit

Projektit-tulosityksikölle kirjataan Keski-Suomen liiton omiin hankkeisiin kohdentuvat tulot ja menot. Keski-Suomen liitto hakee sekä kansallista että kansainvälistä rahoitusta Keski-Suomen maakuntastrategian sekä jäsenkuntien tavoitteiden mukaisesti kehittämishankkeisiin. Omavastuuosuuden lisäksi projektit eivät aiheuta liitolle muita kustannuksia. Yleisin tapa kattaa omavastuuosuus on liiton henkilöstön työpanoksen kohdentaminen projektille. Projektien rahoitus maksetaan jälkikäteen toteutuneita kuluja vastaan. Hankkeet eivät toteudu tilikausien rytmissä, vaan hankkeet käynnistyvät rahoitusinstrumenttien omassa rytmissä.

Viisi Keski-Suomen liiton toteuttamaa hanketta, Green Industrial Areas (Interreg), Keski-Suomen kulttuuritasku (OKM), Keski-Suomen brändi käyttöön! (kehittämisrahasto), Aluekehitysrahoituksen hallinnointi (kehittämisrahasto) ja JTF-rahoitus käyntiin (AKKE) päättyivät vuoden 2025 aikana. Käynnissä olleiden hankkeiden lisäksi Keski-Suomen liitto haki rahoitusta neljälle uudelle hankkeelle toimintavuoden 2025 aikana, joista ei kuitenkaan toistaiseksi ole saatu myönteisiä rahoituspäätöksiä. Projektit-tulosityksikön toimintatuotoissa tuet ja avustukset toteutuivat ennakoitua paremmin. Toimintakulut

toteutuivat niin ikään hieman ennakoitua suurempina. Ennakoitua vähäisemmäksi jäi henkilöstökustannusten muodostuminen projektien tulosityksikölle. Syynä olivat haasteet projektityötuntien kerryttämiselle. Sen sijaan palveluostot toteutuivat ennakoitua suurempina erityisesti hankkeiden viestintäkustannusten osalta.

Kuva 2. Keski-Suomen brändi käyttöön! -hankkeessa toteutettiin muun muassa maakunnan ensimmäiset yhteiset verkkosivut.

Projektit

	TA2025	TP2025	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	389 000,00	466 528,15	77 528,15	19,93 %
Kehittämisrahasto	0,00	0,00	0,00	
Jäsenkuntien maksuosuudet	0,00	0,00	0,00	
Muut myyntitulot	0,00	0,00	0,00	
Tuet ja avustukset muilta	70 000,00	160 678,78	90 678,78	
Tuet ja avustukset valtiolta	34 000,00	98 440,30	64 440,30	
Tuet ja avustukset EU:lta	285 000,00	207 409,07	-77 590,93	
TOIMINTAKULUT	-472 500,00	-498 238,63	-25 738,63	5,45 %
Henkilöstökulut	-377 500,00	-276 327,90	101 172,10	
Palvelujen ostot	-95 000,00	-216 767,15	-121 767,15	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00	-5 143,58	-5 143,58	
Avustukset	0,00	0,00	0,00	
Muut toimintamenot	0,00	0,00	0,00	
TOIMINTAKATE	-83 500,00	-31 710,48	51 789,52	-62,02 %

4.1.4 Kehittämisrahasto

Kehittämisrahasto-tulosityksiköllä seurataan Keski-Suomen kehittämisrahaston toimintatuottoja (maksuosuuksia) ja avustusvarauksia. Keski-Suomen kehittämisrahasto on liiton hallinnoima rahasto. Keski-Suomen liiton jäsenkunnat maksavat Keski-Suomen kehittämisrahastoon vuosittain talousarviossa päätetyn maksuosuuden. Vuonna 2025 kehittämisrahastoon maksettiin jäsenkuntien maksuosuuksista yhteensä 650 000 euroa. Yksittäisen jäsenkunnan maksuosuus rahastoon määräytyy samoin perustein kuin

maksuosuus liiton muuhun toimintaan. Rahaston maksuosuutta ei laskuteta jäsenkunnilta erikseen vaan liitto siirtää kunkin jäsenkunnan maksamasta maksosuudesta rahaston osuutta vastaavan summan rahaston tilille. Avustusvarauksien alla näkyvät hankkeille rahoituspäätöksen mukaisesti varattu tuki sekä hankkeen päätyttyä mahdollisesti palautuva myöntövaltuus, mikäli tukea jää hankkeessa käyttämättä.

Kehittämisrahasto

	TA2025	TP2025	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	0,00	650 000,00	650 000,00	
Kehittämisrahasto	0,00	650 000,00	650 000,00	
Jäsenkuntien maksuosuudet	0,00	0,00	0,00	
Muut myyntitulot	0,00	0,00	0,00	
Tuet ja avustukset muilta	0,00	0,00	0,00	
Tuet ja avustukset valtiolta	0,00	0,00	0,00	
Tuet ja avustukset EU:lta	0,00	0,00	0,00	
TOIMINTAKULUT	0,00	-630 167,10	-630 167,10	
Henkilöstökulut	0,00	0,00	0,00	
Palvelujen ostot	0,00	0,00	0,00	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00	0,00	0,00	
Avustukset	0,00	-630 167,10	-630 167,10	
Muut toimintamenot	0,00	0,00	0,00	
TOIMINTAKATE	0,00	19 832,90	19 832,90	

4.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

TALOUSARVION TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU	TA2025	TP2025	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINTATUOTOT	3 995 500	4 168 649	173 149	4,3 %
Kehittämisrahasto	0	0	0	0,0 %
Jäsenkuntien maksuosuudet	3 433 300	3 433 300	0	0,0 %
Muut myyntituotot	16 100	65 758	49 658	308,4 %
Tuet ja avustukset	546 100	669 591	123 491	22,6 %
TOIMINTAKULUT	-3 973 500	-4 056 634	-83 134	2,1 %
Henkilöstökulut	-2 224 000	-2 199 543	24 457	-1,1 %
Palvelujen ostot	-772 500	-902 814	-130 314	16,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-66 300	-56 013	10 287	-15,5 %
Avustukset	-665 000	-647 767	17 233	-2,6 %
Muut toimintamenot	-245 700	-250 496	-4 796	2,0 %
TOIMINTAKATE	22 000	112 015	90 015	409,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-62	-62	
Korkotuotot	0	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	-52	-52	
Korkokulut	0	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-10	-10	
VUOSIKATE	22 000	111 953	89 953	408,9 %
TILIKAUDEN TULOS	22 000	111 953	89 953	408,9 %
Rahastojen lisäys (-)	-650 000	-650 000	0	
Rahastojen vähennys (+)	650 000	630 167	-19 833	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	22 000	92 120	70 120	318,7 %

4.3 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUS- JA INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU	TA2025	TP2025	Poikkeama €	Poikkeama %
TOIMINNAN RAHAVIRTA	22 000	111 953	89 953	409 %
Vuosikate	22 000	111 953		
Tulorahoituksen korjaukset	0	67		
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	0	0	0	0
Investointimenot	0	0	0	0
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	22 000	112 020	90 020	409 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	0	-2 739 009	-2 739 009	
Oman pääoman muutokset	0	0		
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-2 739 009		
RAHOITUKSEN MUUTOS	22 000	-2 626 990	-2 648 990	

4.4 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Keski-Suomen maakuntavaltuusto hyväksyi talousarvion 2025 (§ 16) kokouksessaan 27.11.2024. Talousarvion maakuntavaltuustoa sitova taso on tuloslaskelman mukaiset toimintatulot ja -menot, rahoitustulot ja -menot sekä vuosikate ja tilikauden ylijäämä/alijäämä.

Talousarviossa tilikauden toimintatuotoiksi arvioitiin 3,996 miljoonaa euroa ja tilikauden toteutuma oli 4,169 miljoonaa euroa (+4,3 %). Toimintatuottoja nostivat ennakoitua paremmin toteutuneet muut myyntituotot sekä tuet ja avustukset. Muita myyntituottoja kasvattivat tilaisuuksien järjestämiseen liittyvä yhteistyökumppanilaskutus sekä puheenjohtajavuoden läpilaskutus. Hankkeita oli käynnissä yhteensä yksitoista, joista yksi käynnistyi ja viisi päättyi vuoden 2025 aikana. Jäsenkuntien maksuosuudet toteutuivat ennakkoidusti.

Talousarviossa varauduttiin 3,974 miljoonan euron toimintakuluihin. Toteuma oli 4,057 miljoonaa euroa (2,1 %). Ylitystä muodostui palveluhankinnoissa Keski-Suomen liiton puheenjohtajavuoteen liittyvistä majoitus-, ravitsemus- ja matkustuskustannuksista sekä hieman ennakoitua korkeammista ICT-kuluista.

Keski-Suomen liiton tilinpäätöksen toimintakatteeksi muodostui 112 015 euroa. Rahoitustuottojen ja -kulujen kirjaamisen jälkeen vuosikatteen muodostui 111 953 euroa. Talousarvion mukaan tilikaudella odotettiin 22 000 euron ylijäämää. Rahastojen lisäys- ja vähennyskirjausten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muotoutui 92 120 euroa. Ylijäämän muodostumiseen vaikuttivat erityisesti ennakoitua suuremmat muut myyntitulot sekä tuet ja avustukset.

Vuoden 2025 tuloksen kirjaamisen jälkeen edellisten kausien yli-/alijäämätili osoittaa 524 353,96 €.

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

	Määrärahat			Tuloarviot		
	TA2025	TP2025	Poikkeama €	TA2025	TP2025	Poikkeama €
KÄYTTÖTALOUSOSA	-3 973 500	-4 056 634	-83 134	3 995 500	4 168 649	-173 149
Luottamushenkilöhallinto	-335 000	-281 629	53 372	0	0	0
Toimisto	-3 166 000	-2 646 600	519 400	3 606 500	3 052 121	554 379
Projektit	-472 500	-498 239	-25 739	389 000	466 528	-77 528
Kehittämisrahasto	0	-630 167	-630 167	0	650 000	-650 000
TULOSLASKELMAOSA						
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-10	-10	0	-52	52
INVESTOINTIOSA	0	0	0	0	0	0
RAHOITUSOSA						
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	-2 739 009	2 739 009
YHTEENSÄ	-3 973 500	-4 056 644	-83 144	3 995 500	1 429 588	2 565 912

5 Tilinpäätöslaskelmat

5.1 Tuloslaskelma

	TP2025	TP2024
TOIMINTATUOTOT	4 168 649,08	4 208 354,79
Myyntituotot	3 499 058,27	3 473 359,99
Jäsenmaksuosuudet	3 433 300,00	3 433 300,00
Muut myyntitulot	65 758,27	40 059,99
Tuet ja avustukset	669 590,81	734 994,80
TOIMINTAKULUT	-4 056 633,84	-3 938 326,16
Henkilöstökulut	-2 199 543,42	-2 138 482,69
Palkat ja palkkiot	-1 863 585,20	-1 825 984,89
Henkilöstösivukulut	-335 958,22	-312 497,80
Eläkekulut	-297 767,23	-294 736,26
Muut henkilöstösivukulut	-38 190,99	-17 761,54
Palvelujen ostot	-902 814,25	-805 213,99
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-56 012,63	-44 365,58
Avustukset	-647 767,10	-696 655,61
Muut toimintakulut	-250 496,44	-253 608,29

Jatkuu seuraavalla sivulla.

TOIMINTAKATE	112 015,24	270 028,63
Rahoitustuotot ja -kulut	-62,18	13,35
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	-52,18	13,51
Korkokulut	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	-10,00	-0,16
VUOSIKATE	111 953,06	270 041,98
Poistot ja arvonalentumiset	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	111 953,06	270 041,98
Rahastojen lisäys (-)	-650 000,00	-650 000,00
Rahastojen vähennys (+)	630 167,10	680 185,61
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	92 120,16	300 227,59

5.2 Rahoituslaskelma

	2025	2024
TOIMINNAN RAHAVIRTA	112 019,64	270 041,98
Vuosikate	111 953,06	270 041,98
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	66,58	0,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	0,00	0,00
Investointimenot	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	112 019,64	270 041,98
	2025	2024
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
* peruspääoman muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 739 009,36	-5 930 345,07
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-2 811 057,29	-5 769 037,68
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	39 860,59	124 708,57
Korottomien velkojen muutos	32 187,34	-286 015,96

Jatkuu seuraavalla sivulla.

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-2 739 009,36	-5 930 345,07
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2 626 989,72	-5 660 303,09
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat 31.12.	3 778 863,66	6 405 853,38
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	6 405 853,38	12 066 156,47
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2 626 989,72	-5 660 303,09

5.3 Tase

VASTAAVAA	2025	2024
PYSYVÄT VASTAAVAT	22,00	22,00
Osakkeet ja osuudet	22,00	22,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 020 363,35	4 524 512,43
Valtion toimeksiannot	3 020 363,35	4 524 512,43
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 948 084,35	6 614 934,66
Saamiset	169 220,69	209 081,28
Pitkäaikaiset siirtosaamiset	0,00	0,00

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Myyntisaamiset	0,00	2 480,00
Muut saamiset	22 358,15	16 089,74
Siirtosaamiset	146 862,54	190 511,54
Rahat ja pankkisaamiset	3 778 863,66	6 405 853,38
Pankkitilit	3 778 863,66	6 405 853,38
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 968 469,70	11 139 469,09

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA	1 139 915,95	1 027 896,31
Peruspääoma	595 457,11	595 457,11
Muut omat rahastot	20 104,88	205,40
Edellisten kausien ylijäämä /alijäämä	432 233,80	132 006,21
Tilikauden alijäämä	92 120,16	300 227,59
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	4 295 016,02	8 610 222,39
Valtion toimeksiannot	4 295 016,02	8 610 222,39
VIERAS PÄÄOMA	1 533 537,73	1 501 350,39
Ostovelat	19 953,36	53 241,88
Muut velat	46 157,64	44 396,44
Siirtovelat	1 467 426,73	1 403 712,07
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 968 469,70	11 139 469,09

5.4 Jäsenkuntien maksuosuudet vuonna 2025

Kunta	Verotulot, euroa		Maksuosuus, euroa		Muutos		Maksuerä 1/4
	2023	2022	2025	2024	euroa	%	euroa
Hankasalmi	9 803 916	16 841 767	53 456	50 758	2 697	5,05 %	13 364
Joutsa	9 411 026	16 198 364	51 313	48 819	2 494	4,86 %	12 828
Jyväskylä	335 160 645	607 054 443	1 827 458	1 829 560	-2 102	-0,12 %	456 864
Jämsä	47 344 078	91 105 829	258 143	274 578	-16 435	-6,37 %	64 536
Kannonkoski	2 907 533	4 958 268	15 853	14 943	910	5,74 %	3 963
Karstula	8 278 751	14 232 799	45 140	42 895	2 244	4,97 %	11 285
Keuruu	21 807 831	39 354 033	118 907	118 606	300	0,25 %	29 727
Kinnula	2 995 204	5 433 049	16 331	16 374	-43	-0,26 %	4 083
Kivijärvi	2 405 066	4 480 176	13 114	13 502	-389	-2,97 %	3 278
Konnevesi	5 458 111	9 979 264	29 760	30 076	-316	-1,06 %	7 440
Kyyjärvi	3 295 874	5 530 525	17 971	16 668	1 303	7,25 %	4 493
Laukaa	44 327 189	78 602 991	241 693	236 896	4 797	1,98 %	60 423

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Luhanka	1 819 339	3 138 593	9 920	9 459	461	4,64 %	2 480
Multia	3 691 168	6 586 564	20 126	19 851	275	1,37 %	5 032
Muurame	23 834 925	47 001 390	129 960	141 654	-11 695	-9,00 %	32 490
Petäjavesi	8 555 695	14 824 561	46 650	44 679	1 971	4,23 %	11 663
Pihtipudas	8 391 264	14 732 722	45 753	44 402	1 351	2,95 %	11 438
Saarijärvi	19 287 282	33 610 789	105 164	101 297	3 866	3,68 %	26 291
Toivakka	5 324 788	9 325 214	29 033	28 105	929	3,20 %	7 258
Uurainen	6 830 582	13 238 276	37 244	39 898	-2 654	-7,13 %	9 311
Viitasaari	12 793 314	23 462 490	69 755	70 712	-957	-1,37 %	17 439
Äänekoski	45 952 899	79 489 167	250 557	239 567	10 990	4,39 %	62 639
Yhteensä	629 676 478	1 139 181 274	3 433 300	3 433 300			858 325

6 Tilinpäätöksen liitetiedot

6.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetiedoissa ilmoitetaan oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa (KuntaL 113 § ja KPL 3:2 §).

Liitetietojen sisällöstä on säädetty pääasiassa kirjanpitoa (1336/1997) ja -asetuksessa (1339/1997). Liitetiedoilla tarkoitetaan taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitteenä ilmoitettavia tietoja. Rahoituslaskelmalle ei kuitenkaan ole esitetty liitetietovaatimuksia liitetieto-ohjeistuksessa. Kirjanpitolain mukaisesti liitetietoina on selostettava yleisistä tilinpäätösperiaatteista tehtyjä poikkeuksia sekä poikkeamien perusteita ja vaikutusta.

Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoituksena on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahoituksesta sekä toiminnasta.

Keski-Suomen kehittämisrahasto on Keski-Suomen liiton kirjanpidosta eriyttävissä oleva yksikkö.

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien sijoitukset (osakkeet ja osuudet) on merkitty taseeseen hankintameno- tai alempaan arvoon. Arvostuksen periaatteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo.

Vaihto-omaisuus

Keski-Suomen liitolla ei ole vaihto-omaisuutta.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

6.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

1. Kuntayhtymän tilinpäätös on esitetty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamien ohjeiden mukaisesti.
2. Tuloslaskelma ja tase ovat kuntajaoston ohjeisen mukaisia.
3. Tilinpäätös ei sisällä edelliseen tilikauteen liittyviä oikaisuja.
4. Keski-Suomen liiton erilliskirjanpidot yhdistettiin yhdeksi kirjanpidoksi, jossa seurattavat yksiköt (toimisto, EU-varat, kansalliset aluekehitysvarat ja Keski-Suomen kehittämisrahasto) ovat erotettavissa toisistaan seurantakoodein. Muilta osin tilinpäätös on vertailukelpoinen edellisten tilikausien kanssa.
5. Tilinpäätös ei sisällä edelliseen tilikauteen kohdistuvia tuottoja tai kuluja. Tilinpäätös sisältää Keski-Suomen kehittämisrahaston pankkitiliin liittyvän korjauksen. Korjauksessa on palautettu toimiston pankkitililtä 66,58 euroa Keski-Suomen kehittämisrahaston tilille sieltä menneiden pankkipalvelumaksujen kattamiseksi.

6.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6. Toimintatuotot kuntayhtymän määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina:

TOIMINTATUOTOT TULOLAJEITTAIN	2025	2024
Kehittämisrahasto	0,00	0,00
Jäsenkuntien maksuosuudet	3 433 300,00	3 433 300,00
Muut myyntituotot	65 758,27	40 059,99
Tuet ja avustukset	669 590,81	734 994,80
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot		13,51
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 168 649,08	4 208 368,30

7. Keski-Suomen liitolla ei ole verotuloja.

8. Keski-Suomen liitolla ei ole valtionosuustuloja.

9. Palvelujen ostot eriteltyinä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin:

PALVELUJEN OSTOT	2025	2024
Asiantuntija-, toimisto- ja ict-palvelut	518 354,59	504 179,77
Muut palvelut	384 459,66	301 034,22
PALVELUJEN OSTOT YHTEENSÄ	902 814,25	805 213,99

10. Keski-Suomen liitolla ei ole valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annettuja tukia valtuustoryhmille.
11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista.

Maakuntavaltuuston 15.1.2016 hyväksymä poistosuunnitelma:

Soveltamisalue

Keski-Suomen liiton poistosuunnitelma koskee käyttöomaisuuden hankintamenoja. Käyttöomaisuudella tarkoitetaan hyödykkeitä (ka lustoa ja muita esineitä), jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useamman kuin yhden tilikauden aikana.

Poistojen perusta

Poistojen arvoperustana on käyttöomaisuuden hankintameno. Hankintamenolla tarkoitetaan välittömän arvonlisäverottoman ostohinnan lisäksi muita käyttöomaisuuden hankkimisesta aiheutuneita menoja, kuten esimerkiksi kuljetuksesta ja asennuksesta aiheutuneita menoja. Poistosuunnitelman mukaiset poistot tehdään pääsääntöisesti käyttöomaisuuden hankintamenosta. Mikäli käyttöomaisuuden hankinta koostuu useasta eri osasta, lasketaan hankintamenot yhteen ja poistot lasketaan yhteissummasta poistosuunnitelman mukaisesti.

Poistomenetelmä

Poistomenetelmän käytetään tasapoistomenetelmää ja poistoaikana kolme vuotta. Poistojen laskenta aloitetaan käyttöomaisuuden käyttöönottovuodesta. Merkitykseltään vähäinen käyttöönottovuoden poisto voidaan kuitenkin jättää tekemättä.

Jos hyödyke romutetaan tai poistetaan muuten lopullisesti käytöstä kesken sen taloudellisen pitoajan, poistetaan jäljellä oleva hankintameno kertapoistona.

Myynnin yhteydessä käyttöomaisuus poistetaan käyttöomaisuudesta

12. Keski-Suomen liiton tuottoihin ja kuluihin ei sisälly pakollisten varausten muutoksia.
13. Muihin tuottoihin ei sisälly olennaisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittoja ja -tappioita.
14. Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyviä eriä ei ole.
15. Muita olennaisia rahoitustuottoja ei ole.
16. Keski-Suomen liitolla ei ole poistoerojen muutoksia.

6.4 Tasetta koskevat liitetiedot

6.4.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17. Keski-Suomen liitto ei ole laskenut liikkeelle lainoja.
18. Keski-Suomen liitto ei ole tehnyt arvonkorotuksia.
19. Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti:

KONEET JA KALUSTO	2025	2024
Hankintameno 1.1.	0,00	0,00
Vähennys	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	0,00

OSAKKEET JA OSUUDET	2025	2024
Hankintameno 1.1.	22,00	22,00
Lisäys	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	22,00	22,00

20. Keski-Suomen liitolla ei ole määrääviä omistusosuuksia tytäryhteisöissä, yhdistyksissä eikä säätiöissä.

21. Keski-Suomen liitto ei ole jäsenenä muissa kuntayhtymissä.

22. Keski-Suomen liitolla ei ole yhteisyhteisöjä eikä omistusyhteisyhteisöjä.

23. Tiedot pitkä- ja lyhytaikaisista saamisista:

Keski-Suomen liitolla ei ole pitkäaikaisia saamia.

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät:

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT		2025
Hankejaksotukset		
Keski-Suomen brändi käyttöön!	Kehittämisrahasto	45 417,59
Promoter	Interreg	33 185,56
Nacao	Interreg	20 022,51
EU-rahoituksen hallinnointi	Kehittämisrahasto	15 969,66
Green industrial areas	Interreg	11 335,24
Työterveyshuollon korvaus	Kela	7 498,08
Kiertokylät Keski-Suomessa	Maaseuturahoitus	3 274,97
AKKE tekninen tuki	AKKE	2 200,67
Hankejaksotukset yhteensä		138 904,28

6.4.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana:

OMA PÄÄOMA	2025	2024
PERUSPÄÄOMA	2025	2024
Kuntayhtymän peruspääoma 1.1.	595 457,11	595 457,11
Lisäys	0,00	0,00
Vähennys	0,00	0,00
Kuntayhtymän peruspääoma 31.12.	595 457,11	595 457,11
MUUT OMAT RAHASTOT	2025	2024
Muut omat rahastot yhteensä	205,4	30 391,01
Lisäys	19 899,48	271,98
Vähennys	0	-30 457,59
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	20 104,88	205,40
EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLIJÄÄMÄ	2025	2024
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	432 233,80	132 006,21
Lisäys	0,00	0,00
Vähennys	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	92 120,16	300 227,59
Tilikausien yli-/alijäämät yhteensä 31.12.	524 353,96	432 233,80
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 139 915,95	1 027 896,31

6.4.3 Peruspääoman jakaantuminen jäsenkunnittain

KUNTA	1.1.2025	
	%	euroa
Hankasalmi	1,567 %	9 332,68
Joutsa	1,514 %	9 015,57
Jyväskylä	51,276 %	305 326,70
Jämsä	8,989 %	53 523,86
Kannonkoski	0,423 %	2 518,37
Karstula	1,231 %	7 328,00
Keuruu	3,506 %	20 875,88
Kinnula	0,490 %	2 915,22
Kivijärvi	0,349 %	2 078,35
Konnevesi	0,894 %	5 322,52
Kyyjärvi	0,435 %	2 591,83
Laukaa	6,904 %	41 112,99
Luhanka	0,219 %	1 301,27
Multia	0,567 %	3 376,06
Muurame	4,004 %	23 842,29
Petäjävesi	1,336 %	7 956,20
Pihtipudas	1,255 %	7 474,74
Saarijärvi	3,135 %	18 667,72
Toivakka	0,805 %	4 793,60
Uurainen	1,109 %	6 600,73
Viitasaari	2,136 %	12 716,05
Äänekoski	7,857 %	46 786,56
Yhteensä	100,000 %	595 457,19

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2025	2024
Valtion toimeksiannot 1.1.	8 610 222,39	16 892 591,56
Lisäys	0,00	0,00
Vähennys	-4 315 206,37	8 282 369,17
Yhteensä 31.12.	4 295 016,02	8 610 222,39

26. Erittely poistoeroista. Keski-Suomen liitto ei ole kirjannut poistoeroa verotussyistä.
27. Keski-Suomen liitolla ei ole pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuluvia velkoja.
28. Keski-Suomen liitto ei ole laskenut liikkeelle joukkovelkakirjalainoja.
29. Keski-Suomen liitolla ei ole pakollisia varauksia.
30. Pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen erittely: Keski-Suomen liitolle ei ole pitkä- eikä lyhytaikaisia velkoja.
31. Keski-Suomen liitolla ei ole sekkitililimiittä.
32. Erittely Muut velat -erän jakaantumisesta liittymismaksuihin ja muihin velkoihin:

MUUT VELAT	2025	2024
Ennakonpidätykset	43 382,34	42 854,14
Sairausvakuutusmaksut	2 775,30	1 542,30
Yhteensä	46 157,64	44 396,44

33. Erittely Siirtovelat -erän jakaantumisesta:

SIIRTOVELKA YHTEENSÄ	2025	2024
Ryhmähenkivakuutusmaksut	513,81	0,00
Työttömyysvakuutusmaksuvelka	3 384,03	4 268,90
Eläkemaksut	36 212,87	0,00
Lomapalkkajaksotus	389 661,11	342 952,27
Siirtovelat kehittämisrahasto	995 122,85	1 021 408,74
Muut siirtovelat	42 532,06	35 082,16
Siirtovelka yhteensä	1 467 426,73	1 403 712,07

34. Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät:

MUIHIN SIIRTOVELKOIHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT		2025
Siirtovelkojen olennaiset erät:		
Lumoava	JTF	20 973,94
Luottamustoimipalkkioiden jaksotus 2025		19 845,15
Luottamustoimikorvausten jaksotus 2025		1 712,97
Yhteensä		42 532,06

6.5 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34. Keski-Suomen liitto ei ole pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut omaisuutta velkojen vakuudeksi.

35. Keski-Suomen liitolla ei ole vuokravakuuksia.

36. Keski-Suomen liitto ei ole antanut samaan konserniin kuuluville yhteisöille vakuuksia.

37. Keski-Suomen liitolla ei ole muille annettuja vakuuksia.

38. Vuokravastuut

Kielo Office Solutions Oy:

Toimiston vuokrasopimus on tehty alkaen 1.4.2020. Vuokrasopimus voimassa toistaiseksi ja sen irtisanomisaika on 6 kuukautta alkaen sen kalenterikuukauden viimeisestä päivästä, jonka aikana sopimus on irtisanottu. Vuonna 2025 vuokravastuu kuukaudelta on 12 750,84 euroa ja koko irtisanomisajalta (6kk) 76 505,04 euroa.

Fundia Oy:

Arkistotilan vuokrasopimus on tehty alkaen 1.4.2020. Vuokrasopimus voimassa toistaiseksi ja irtisanottavissa 12 kuukauden irtisanomisajalla. Vuonna 2025 vuokravastuu kuukaudelta on 775,47 euroa ja koko irtisanomisajalta (12kk) vuokravastuu on 9 305,64 euroa.

Canon monitoimilaite ja laajakuvatulostin:

Canon monitoimilaitteen vuokrasopimus on astunut voimaan alkaen 1.10.2023 ja laajakuvatulostimen 1.7.2023. Monitoimilaitteen vuokrasopimus on voimassa 30.9.2028 ja laajakuvatulostimen 30.6.2028 saakka. Vuonna 2025 monitoimilaitteen vuokravastuu on 1 731,28 euroa ja laajakuvatulostimen 1 172,72 euroa. Monitoimilaitteen vuokrasopimusajan vuokravastuu on 4 761,02 euroa ja laajakuvatulostimen 2 931,80 euroa.

39. Keski-Suomen liitto ei ole antanut vastuusitoumuksia samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta.
40. Keski-Suomen liitto ei ole antanut muista vastuusitoumuksia.
41. Keski-Suomen liitolla ei ole muita kuntayhtymään koskevia taseen ulkopuolisia järjestelyjä esimerkiksi kuntayhtymän taloudellisia sopimusvastuita.

6.6 Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

43. Keski-Suomen liitolla ei ole esitettäviä ympäristöasioita.

6.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahoja koskevat liitetiedot

44. Henkilöstön lukumäärä

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ	2024	2024
Virat	4	4
Toistaiseksi voimassa olevin sopimuksin	18	17
Määräaikaiset	5	6
Yhteensä 31.12.	27	27

45. Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilöstösivukulut

HENKILÖSTÖKULUT (tuloslaskelma)	2025	2024
Maksetut palkat ja palkkiot	-1 863 585,20	-1 825 984,89
Eläkemaksut	-297 767,23	-294 736,26
Muut henkilöstösivukulut	-38 190,99	-17 761,54
Henkilöstökulut yhteensä	-2 199 543,42	-2 138 482,69

46. Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueille tai puolueyhdistyksille tilitetyt luottamushenkilömaksut

PUOLUEMAKSUT	2025	2024
Keskusta	5 715,00	3 762,00
Sosiaalidemokraatit	4 165,50	2 890,50
Kokoomus	2 833,50	2 203,50
Vihreät	2 056,50	1 815,00
Perussuomalaiset	1 074,76	799,50
Vasemmisto	1 441,90	768,76
Kristillisdemokraatit	312,00	54,00
Puoluemaksut yhteensä	17 599,16	12 293,26

47. Tilintarkastajan palkkiot

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT	2025	2024
Tarkastusyhteisö: BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	4 083,95	4 705,12
Muut palkkiot (hanketarkastukset)	850,00	892,50
Palkkiot yhteensä	4 933,95	5 597,62

48. Keski-Suomen liitolla ei ole liiketoimia sen intressitahoihin kuuluvien välillä.

7 Allekirjoitukset ja merkinnät

7.1 Maakuntahallituksen hyväksyminen

Jyväskylässä 20.2.2026

Maakuntahallituksen jäsenet

Tahvo Anttila, puheenjohtaja

Ira Vainikainen, 2. varapuheenjohtaja

Antti Waris, jäsen

Otteliina Rantanen, jäsen

Seppo Ruotsalainen, jäsen

Suvi-Jaana Aho, jäsen

Janne Luoma-aho, jäsen

Leena Kautto-Koukka, 1. varapuheenjohtaja

Mikko Tirola, jäsen

Riitta Pirttiniemi, jäsen

Jorma Poti, jäsen

Katja Isomöttönen, jäsen

Riikka Leinonen, jäsen

Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

7.2 Tilintarkastajan merkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Joensuussa _____.____.2026

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Joni Mäkitalo

JHT, HT

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

8 Luettelot ja selvitykset

Käytetyt kirjanpitokirjat

Pääkirja
Päiväkirja
Tilikartta
Tasekirja
Tase-erittelyt
Liitetietojen erittelyt

Tositelajit

Keski-Suomen liitto

10	Muistiotositteet	1 – x
11	Myyntireskontra	200001 – 20xxxxx
25	Yleislaskutus	250001 – 25xxxxx
30	Ostolaskut	300001 – 30xxxxx
40	Ostoreskontra	400001 – 40xxxxx
60	Palkkatositteet	060001 – 06xxxxx
90	Maksuliikennetositteet	90xxxx – 90xxxxx

Keski-Suomen kehittämisrahasto

20	Muistiotositteet	100001 – 10xxxx
----	------------------	-----------------

Aluekehitysvarat

10	Muistiotositteet	100001 – 10xxxx
----	------------------	-----------------

Julkaisu ja säilytys

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2025 julkaistaan sähköisessä muodossa Keski-Suomen liiton verkkosivuilla. Kirjanpitoaineisto säilytetään Keski-Suomen liiton asianhallintajärjestelmässä ja sähköisessä arkistossa kirjanpitolaissa, EU:n säädöksissä sekä muissa säädöksissä ja ohjeissa määriteltyjen aikojen ja säilytystapojen mukaisesti.

9 Liitteet

Maakuntavaltuusto 2025–

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Riitta Kaarisalo, Jyväskylä	Jukka Hämäläinen, Jyväskylä
I varapuheenjohtaja	Sakari Suomala, Laukaa	Kirsi Nieminen, Laukaa
II varapuheenjohtaja	Jaana Tani, Äänekoski	Kimmo Tuikka, Äänekoski
Jäsen	Ari Leinonen, Hankasalmi	Maria Kaatrasalo, Hankasalmi
Jäsen	Saku Kaistinen, Joutsa	Sari Hovila, Joutsa
Jäsen	Jari Blom, Jyväskylä	Katri Asp-Dalfidan, Jyväskylä
Jäsen	Jouni Flyktman, Jyväskylä	Jaakko Selin, Jyväskylä
Jäsen	Janita Hietala, Jyväskylä	Jasmine Repo, Jyväskylä
Jäsen	Anne Hytönen, Jyväskylä	Anna-Mari Nurmi, Jyväskylä
Jäsen	Marko Kainulainen, Jyväskylä	Maijastiina Mäntysaari, Jyväskylä
Jäsen	Jarno Kemiläinen, Jyväskylä	Riikka Rantanen, Jyväskylä
Jäsen	Hanna Kiviranta, Jyväskylä	Kati-Erika Timperi, Jyväskylä
Jäsen	Marianne Koikkalainen, Jyväskylä	Saija Meriö, Jyväskylä
Jäsen	Liisa Kuparinen, Jyväskylä	Hanna Jämsä, Jyväskylä
Jäsen	Sini Lehtonen, Jyväskylä	Tony Melville, Jyväskylä
Jäsen	Timo Lehtonen, Jyväskylä	Janne Luoma-aho, Jyväskylä
Jäsen	Arto Liikanen, Jyväskylä	Mervi Hovikoski, Jyväskylä
Jäsen	Ari-Pekka Liukkonen, Jyväskylä	Suvi Airaksinen, Jyväskylä
Jäsen	Meri Lumela, Jyväskylä	Katri Savolainen, Jyväskylä
Jäsen	Mauri Pekkarinen, Jyväskylä	Linda Pippuri, Jyväskylä

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Jäsen	Tapio Puolimatka, Jyväskylä	Petteri Muotka, Jyväskylä
Jäsen	Katri Ruth, Jyväskylä	Jari Colliander, Jyväskylä
Jäsen	Jarno Saukko, Jyväskylä	Ilse Weijs, Jyväskylä
Jäsen	Moona Seppä, Jyväskylä	Joonas Könttä, Jyväskylä
Jäsen	Juha Suonperä, Jyväskylä	Caius Forsberg, Jyväskylä
Jäsen	Jenni Suutari, Jyväskylä	Paula Honkimäki, Jyväskylä
Jäsen	Eila Tiainen, Jyväskylä	Aino Kenttälä, Jyväskylä
Jäsen	Jukka Järvinen, Jämsä	Antti Manninen, Jämsä
Jäsen	Markku Kankainen, Jämsä	Tiina Altti, Jämsä
Jäsen	Mika Kyrö, Jämsä	Leena Pärnäjärvi, Jämsä
Jäsen	Ulla Patronen, Jämsä	Kari Leppänen, Jämsä
Jäsen	Mauno Autio, Kannonkoski	Esko Ronimus, Kannonkoski
Jäsen	Juha Manni, Karstula	Pekka Kauppinen, Karstula
Jäsen	Eveliina Kangasniemi, Keuruu	Ari Rajala, Keuruu
Jäsen	Tapani Paasu, Keuruu	Emilia Koikkalainen, Keuruu
Jäsen	Kalevi Kinnunen, Kinnula	Pirkko Kauppinen, Kinnula
Jäsen	Erkki Leppänen, Kivijärvi	Anni Riihimäki, Kivijärvi
Jäsen	Simo Väisänen, Konnevesi	Anna Häyrinen, Konnevesi
Jäsen	Anneliina Keisala, Kyyjärvi	Lauri Lahtinen, Kyyjärvi
Jäsen	Severi Hokkeri, Laukaa	Anne Kupiainen, Laukaa
Jäsen	Anne Leinonen, Laukaa	Seppo Tarvainen, Laukaa
Jäsen	Mikko Virtanen, Laukaa	Milla Niinikoski, Laukaa
Jäsen	Teuvo Jaakkola, Luhanka	Sakari Valvanne, Luhanka
Jäsen	Satu Valkeisenmäki, Multia	Marjo Mitronen, Multia
Jäsen	Lauri Leskinen, Muurame	Asko Juuti, Muurame
Jäsen	Riikka Purola, Muurame	Anna-Kaisa Tupala, Muurame
Jäsen	Joonas Wigell, Muurame	Jenni Ahvenlampi, Muurame
Jäsen	Juha Kortemäki, Petäjävesi	Hanna Hautamäki, Petäjävesi
Jäsen	Kari Parkkonen, Pihtipudas	Aira Kyläniemi, Pihtipudas
Jäsen	Niina Vuori, Saarijärvi	Miikkael Reiman, Saarijärvi
Jäsen	Jouni Vuori, Saarijärvi	Marjut Pollari, Saarijärvi
Jäsen	Matleena Häätälä, Toivakka	Mika Mäkelä, Toivakka
Jäsen	Joni Leppänen, Uurainen	Satu Nieminen, Uurainen
Jäsen	Jussi Kananen, Viitasaari	Pirjo Grönholm-Paananen, Viitasaari
Jäsen	Hilma Vepsäläinen, Viitasaari	Mauno Niskanen, Viitasaari
Jäsen	Riikka Liekkinen, Äänekoski	Matti Virtanen, Äänekoski
Jäsen	Rolf Nyholm, Äänekoski	Johanna Vertainen, Äänekoski
Jäsen	Henna Penttinen, Äänekoski	Timo Pasanen, Äänekoski

Maakuntavaltuusto 2021–2025

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Riitta Mäkinen, Jyväskylä	Kimmo Ojala, Jyväskylä
I varapuheenjohtaja	Janiika Vilkuna, Jyväskylä	Terhi Pulli, Jyväskylä, *)
II varapuheenjohtaja	Ville Rautiainen, Saarijärvi	Carita Tuominen, Saarijärvi **)
Jäsen	Markku Manninen, Hankasalmi	Ari Leinonen, Hankasalmi
Jäsen	Heikki Kuurne, Joutsa	Katri Reinikainen, Joutsa
Jäsen	Tony Melville, Jyväskylä	Jasmine Repo, Jyväskylä
Jäsen	Kimmo Suomi, Jyväskylä	Mirja Hirvensalo, Jyväskylä
Jäsen	Riikka Rantanen, Jyväskylä	Jarno Kemiläinen, Jyväskylä
Jäsen	Pentti Mäkinen, Jyväskylä	Jaana Hakanen, Jyväskylä
Jäsen	Juha Suoperä, Jyväskylä	Caius Forsberg, Jyväskylä
Jäsen	Petri Laaksonen, Jyväskylä	Katja Iso-Möttönen, Jyväskylä
Jäsen	Suvi Widgren, Jyväskylä	Anna-Maria Nurmi, Jyväskylä
Jäsen	Antti Rastela, Jyväskylä	Jaakko Selin, Jyväskylä
Jäsen	Elma Hyöky, Jyväskylä	Vilma Viitasaari, Jyväskylä *****)
Jäsen	Helinä Lähdesluoma, Jyväskylä	Kaisa Peltonen, Jyväskylä
Jäsen	Jassin Rezaei, Jyväskylä	Meri Lumela, Jyväskylä
Jäsen	Anna Kylmälä, Jyväskylä	Katri Savolainen, Jyväskylä
Jäsen	Joonas Könntä, Jyväskylä	Heidi Rentola, Jyväskylä ***)
Jäsen	Essi Rantanen, Jyväskylä	Jyri Ylönen, Jyväskylä
Jäsen	Ilse Weijo, Jyväskylä	Ari Laitinen, Jyväskylä
Jäsen	Toimi Kankaanniemi, Jyväskylä *****)	Kai Koskinen, Jyväskylä
Jäsen	Kaisa Garedeu, Jyväskylä	Janne Luoma-aho, Jyväskylä *****)
Jäsen	Joni Parkkonen, Jyväskylä	Timo Lehtonen, Jyväskylä*****)
Jäsen	Ira Vainikainen, Jyväskylä	Rosa Heikkinen, Jyväskylä
Jäsen	Paul Abbey, Jyväskylä	Eila Tiainen, Jyväskylä
Jäsen	Mia Puolimatka, Jyväskylä	Tapio Puolimatka, Jyväskylä
Jäsen	Mika Kyrö, Jämsä	Johanna Ketola, Jämsä
Jäsen	Jorma Poti, Jämsä	Sari Jussila, Jämsä
Jäsen	Jukka Haaparanta, Jämsä	Karita Puttonen, Jämsä
Jäsen	Arja Paakkanen, Jämsä	Markku Kankainen, Jämsä
Jäsen	Markku Pöyhönen, Kannonkoski	Mauno Autio, Kannonkoski
Jäsen	Juha Laaksonen, Karstula	Leevi Marila, Karstula
Jäsen	Saara Kässi-Jokinen, Keuruu	Lauri Oinonen, Keuruu

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Jäsen	Taija Santamäki, Keuruu	Anna Saastamoinen, Keuruu
Jäsen	Manu Toikkanen, Kinnula	Markku Toikkanen, Kinnula
Jäsen	Riku Kalmari, Kivijärvi	Maire Hautanen, Kivijärvi
Jäsen	Eeva-Liisa Korhonen, Konnevesi	Matti Hytölä, Konnevesi
Jäsen	Jarkko Hänninen, Kyyjärvi	Majja Uusisalo, Kyyjärvi
Jäsen	Jukka Häkkinen, Laukaa	Marjukka Kautto, Laukaa
Jäsen	Leena Kalmari, Laukaa	Markku Autio, Laukaa
Jäsen	Tomi Koskela, Laukaa	Amanda Vilhunen, Laukaa
Jäsen	Milla Niinikoski, Laukaa	Marko Vestola, Laukaa
Jäsen	Risto Ahola, Luhanka	Hannu Inkeröinen, Luhanka
Jäsen	Helena Kurvinen, Multia	Matti Ronkainen, Multia
Jäsen	Jorma Nokkala, Muurame	Tiina Mikkola, Muurame
Jäsen	Arto Liikanen, Muurame *****)	Eija Rantanen, Muurame *****)
Jäsen	Suvi-Jaana Aho, Muurame	Jani Kylmälahti, Muurame
Jäsen	Tarmo Ketola, Petäjävesi	Mikko Tirola, Petäjävesi
Jäsen	Kari Parkkonen, Pihtipudas	Pentti Räisänen, Pihtipudas
Jäsen	Petri Honkonen, Saarijärvi	Harri Lehtinen, Saarijärvi
Jäsen	Karla Karmala, Toivakka *****)	Johanna Ripatti, Toivakka
Jäsen	Jyrki Paananen, Uurainen	Arto Veijonen, Uurainen
Jäsen	Sirkka Tenhunen, Viitasaari	Leila Haiko, Viitasaari
Jäsen	Hannu Suni, Viitasaari	Tuija Siltanen, Viitasaari
Jäsen	Anna-Riitta Pentinpuro, Äänekoski	Joni Kotilainen, Äänekoski
Jäsen	Johanna Vertainen, Äänekoski	Timo Pulli, Äänekoski
Jäsen	Petra Virtanen, Äänekoski	Antti Peltomäki, Äänekoski
Jäsen	Pasi Hartikka, Äänekoski	Riikka Happo, Äänekoski

*) Jyväskylän kaupunginvaltuusto on valinnut 18.3.2024 Terhi Pullin tilalle maakuntavaltuuston uudeksi varajäseneksi Kati-Erika Timperin.

***) Saarijärven kaupunginvaltuusto on 26.8.2024 myöntänyt eron Carita Tuomiselle maakuntavaltuuston varajäsenen tehtävästä ja valinnut hänen tilalleen Kirsi Siekkisen.

****) Jyväskylän kaupunginvaltuusto on 26.8.2024 myöntänyt eron Heidi Rentolalle maakuntavaltuuston varajäsenen tehtävästä 1.9.2024 alkaen ja valinnut hänen tilalleen Markku Lahden.

*****) Jyväskylän kaupunginvaltuusto on 26.8.2024 myöntänyt eron Vilma Viitasaarelle maakuntavaltuuston varajäsenen tehtävästä 1.9.2024 alkaen ja valinnut hänen tilalleen Liisa Kuparisen.

*****) Jyväskylän kaupunginvaltuusto on myöntänyt 4.11.2024 Toimi Kankaanniemelle eron maakuntavaltuuston jäsenen tehtävästä. Hänen tilalleen on valittu Janne Luoma-aho maakuntavaltuuston uudeksi jäseneksi.

*****) Jyväskylän kaupunginvaltuusto on valinnut 4.11.2024 Kaisa Garedewin uudeksi varajäseneksi Janne Luoma-ahon tilalle Timo Lehtosen Joni Parkkosen varajäsenen paikalta.

*****) Jyväskylän kaupunginvaltuusto on valinnut 4.11.2024 Joni Parkkosen uudeksi varajäseneksi Mikko Rädyn Timo Lehtosen tilalle.

*****) Muuramen kunnanhallitus on 17.3.2025 valinnut Arto Liikasen tilalle maakuntavaltuustoon varsinaiseksi jäseneksi varajäsen Eija Rantasen.

*****) Toivakan kunnanvaltuusto on myöntänyt eron 24.2.2025 Karla Karmalalle maakuntavaltuuston jäsenen tehtävästä ja valinnut hänen tilalleen Heli Tahvosen.

Maakuntahallitus 2025-

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Tahvo Anttila, Jyväskylä	Anna-Riitta Pentinpuro, Äänekoski
I varapuheenjohtaja	Leena Kautto-Koukka, Laukaa	Johannes Routila, Keuruu
II varapuheenjohtaja	Ira Vainikainen, Jyväskylä	Rauno Glad, Viitasaari
Jäsen	Mikko Tirola, Petäjävesi	Elisa Murtomäki, Multia
Jäsen	Antti Waris, Konnevesi	Liisa Stenman-Kässi, Uurainen
Jäsen	Riitta Pirttiniemi, Saarijärvi	Heikki Vihava, Viitasaari
Jäsen	Otteliina Rantanen, Jyväskylä	Satu Kytölehto, Petäjävesi
Jäsen	Jorma Poti, Jämsä	Anssi Saari, Joutsa
Jäsen	Seppo Ruotsalainen, Äänekoski	Terttu Paananen, Pihtipudas
Jäsen	Caius Forsberg, Jyväskylä *)	Katja Isomöttönen, Jyväskylä *)
Jäsen	Suvi-Jaana Aho, Muurame	Tommi Lunttila, Äänekoski
Jäsen	Riikka Leinonen, Jyväskylä	Taija Santamäki, Keuruu
Jäsen	Janne Luoma-aho, Jyväskylä	Harri Oksanen, Keuruu

*) Caius Forsbergille on myönnetty ero maakuntahallituksen jäsenyydestä maakuntavaltuustossa 11.12.2025. Hänen tilalleen valittiin uudeksi maakuntahallituksen jäseneksi varajäsen Katja Isomöttönen. Uudeksi varajäseneksi valittiin Joeli Niittynen.

Maakuntahallitus 2021–2025

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Tahvo Anttila, Jyväskylä	Leena Pärnäjärvi, Jämsä
I varapuheenjohtaja	Jyrki Niittymaa, Jämsä *)	Topi Saarelainen, Toivakka
II varapuheenjohtaja	Leena Lyytinen, Jyväskylä	Meri Lumela, Jyväskylä
Jäsen	Leila Lindell, Äänekoski	Sakari Suomala, Laukaa
Jäsen	Riitta Pirttiniemi, Saarijärvi	Markku Toikkanen, Kinnula
Jäsen	Mervi Hovikoski, Jyväskylä	Jukka Hämäläinen, Jyväskylä
Jäsen	Seppo Ruotsalainen, Äänekoski	Aila Niinikoski, Joutsa
Jäsen	Ulla Patronen, Jämsä	Markku Autio, Laukaa
Jäsen	Lotta Ahola, Jämsä	Ville Väyrynen, Muurame
Jäsen	Jaakko Selin, Jyväskylä	Kati-Erika Timperi, Jyväskylä
Jäsen	Harri Oksanen, Keuruu	Kari Pajunen, Jämsä
Jäsen	Lea-Elina Nikkilä, Joutsa	Nina Hirsiaho, Petäjävesi
Jäsen	Matti Leino, Jyväskylä	Sirpa Martins, Äänekoski

*) Maakuntavaltuusto on 7.6.2024 valinnut Jyrki Niittymaan tilalle varsinaiseksi jäseneksi ja 1. varapuheenjohtajaksi Toimi Kankaanniemen.

Tarkastuslautakunta 2025-

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Ulla Patronen, Jämsä	Jouko Vanhatalo, Toivakka
Varapuheenjohtaja	Severi Hokkeri, Laukaa	Jussi Halttunen, Karstula
Jäsen	Seppo Pietiläinen, Viitasaari	Vuokko Lehtonen, Joutsa
Jäsen	Jaakko Tarvainen, Saarijärvi	Ilkka Toivola, Keuruu
Jäsen	Maarit Helin, Toivakka	Minna Mustonen, Jyväskylä

Tarkastuslautakunta 2021–2025

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Juha Suonperä, Jyväskylä	Aki Virtaniemi, Luhanka
Varapuheenjohtaja	Joni Parkkonen, Jyväskylä	Miia-Riitta Korppi, Laukaa
Jäsen	Helena Kukkamo, Keuruu	Ari Korhonen, Hankasalmi
Jäsen	Tommi Lahtinen, Muurame	Sisko Linna, Viitasaari
Jäsen	Irene Hallamäki, Jyväskylä	Hanna Nelimarkka, Jyväskylä

Maakunnan yhteistyöryhmä 2025-

	Varsinainen jäsen, edustama taho	Varajäsen
Puheenjohtaja	Jaakko Selin, Keski-Suomen liitto, Jyväskylä	Iiro Kaartinen, Keski-Suomen liitto, Keuruu
I varapuheenjohtaja	Satu Koskinen, Keski-Suomen liitto, Karstula	Lauri Oinonen, Keski-Suomen liitto, Keuruu
II varapuheenjohtaja	Jukka Lehtinen, Elinvoimakeskus	Tiina Rantanen, Elinvoimakeskus
III varapuheenjohtaja	Päivi Leminen, Keski-Suomen yrittäjät	Sanna-Mari Jyräkoski, Keski-Suomen yrittäjät

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Jäsen	Samuli Murtoerä, Keski-Suomen liitto, Pihtipudas	Johanna Humalajoki, Keski-Suomen liitto, Kyyjärvi
Jäsen	Jarno Kemiläinen, Keski-Suomen liitto, Jyväskylä	Kirsi Siekkinen, Keski-Suomen liitto, Saarijärvi
Jäsen	Eliisa Haimakka, Keski-Suomen liitto, Laukaa	Markku Vauhkonen, Keski-Suomen liitto, Viitasaari
Jäsen	Kirsi-Maria Hytönen, Keski-Suomen liitto, Joutsa	Mauno Harju, Keski-Suomen liitto, Jyväskylä
Jäsen	Paula Honkimäki, Keski-Suomen liitto, Jyväskylä	Viivi Marjamäki, Keski-Suomen liitto, Muurame
Jäsen	Pirkko Melville, Elinvoimakeskus	Satu Tuimala, Elinvoimakeskus
Jäsen	Sohvi Hälikkä, Elinvoimakeskus	Mika Oraluoma, Elinvoimakeskus
Jäsen	Lasse Leppä, Keski-Suomen hyvinvointialue	Anu Pihl, Keski-Suomen hyvinvointialue
Jäsen	Raimo Saarinen, Keski-Suomen kauppakamari	Ari Hiltunen, Keski-Suomen kauppakamari
Jäsen	Juhana Jalkanen, MTK Keski-Suomi	Tomi Ahonen, MTK Keski-Suomi
Jäsen	Tatu Tuomela, palkansaajajärjestöt	Ilkka Terimaa, palkansaajajärjestöt
Jäsen	Jukka Lummelahti, palkansaajajärjestöt	Pasi Hokkanen, palkansaajajärjestöt
Jäsen	Tiina Sivonen, Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry	Annika Sibomana, Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry
Jäsen	Jani Lehto, Luonnonvarakeskus	Saija Rasi, Luonnonvarakeskus
Jäsen	Matti Virkkunen, Suomen Metsäkeskus	Pekka Äänismaa, Suomen Metsäkeskus
Jäsen	Anu Tokila, EduJyväskylä	Jarkko Pirkkalainen, EduJyväskylä
Jäsen	Teemu Pohjonen, turvallisuus ja huoltovarmuus	Ilkka Heikkilä, turvallisuus ja huoltovarmuus

Maakunnan yhteistyöryhmä 2021–2025

	Varsinainen jäsen, edustama taho	Varajäsen
Puheenjohtaja	Mikko Tirola, Keski-Suomen liitto, Petäjävesi	Pekka Lankia, Keski-Suomen liitto, Joutsa
I varapuheenjohtaja	Jaakko Selin, Keski-Suomen liitto, Jyväskylä	Emilia Koikkalainen, Keski-Suomen liitto, Keuruu
II varapuheenjohtaja	Jukka Lehtinen, ELY-keskus	Jaakko Ryymin, ELY-keskus
III varapuheenjohtaja	Ahti Ruoppila, SAK *****)	Ilkka Terimaa, Teollisuusliitto
Jäsen	Pirjo Grönholm-Paananen, Keski-Suomen liitto, Viitasaari	Satu Koskinen, Keski-Suomen liitto, Karstula
Jäsen	Mirja Hirvensalo, Keski-Suomen liitto, Jyväskylä	Tomi Jämsen, Keski-Suomen liitto, Pihtipudas
Jäsen	Rolf Nyholm, Keski-Suomen liitto, Äänekoski	Paula Nieminen, Keski-Suomen liitto, Toivakka
Jäsen	Jyrki Niittymaa, Keski-Suomen liitto, Jämsä **)	Marjo Mitronen, Keski-Suomen liitto, Multia
Jäsen	Tuija Mäkinen, Keski-Suomen liitto, Jyväskylä	Timo Taskinen, Keski-Suomen liitto, Jyväskylä
Jäsen	Kari Lehtinen, ELY-keskus *)	Sohvi Hälikkä, ELY-keskus
Jäsen	Pirkko Melville, ELY-keskus	Tiia Rantanen, ELY-keskus
Jäsen	Jyrki Huovila, uudistuva teollisuus	Sami Kettunen, uudistuva teollisuus

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Jäsen	Suvi Metsola, Keski-Suomen kauppakamari	Ari Hiltunen, Keski-Suomen kauppakamari
Jäsen	Anu Pihl, Keski-Suomen hyvinvointialue	Pasi Marjakangas, Keski-Suomen hyvinvointialue
Jäsen	Anu Tokila, EduFutura	Jarkko Pirkkalainen, EduFutura
Jäsen	Juha Leppänen, biokiერთotalous	Maria Jalkanen, biokiერთotalous
Jäsen	Tero Lahti, MTK Keski-Suomi ***)	Anja Kettunen, MTK Keski-Suomi ***)
Jäsen	Tiina Sivonen, Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry	Petri Lehtoranta, Keski-Suomen Liikunta
Jäsen	Päivi Heikkala, hyvinvointi	Kaisa Wallinheimo, hyvinvointi
Jäsen	Pasi Hokkanen, STTK	Tuula Peltonen, Akava
Jäsen	Jani Lehto, Luonnonvarakeskus	Saija Rasi, Luonnonvarakeskus
Jäsen	Matti Virkkunen, Metsäkeskus	Pekka Äänismaa, Metsäkeskus
Jäsen	Heikki Susiluoma, SLL Keski-Suomi	Taina Peltonen, SLL Keski-Suomi
Jäsen	Tuula Säynätmäki, TE-toimisto	Minna Orrainen, TE-toimisto
Jäsen	Jari Parkkisenniemi, Keski-Suomen Yrittäjät ry	Sanna-Mari Jyräkoski, Keski-Suomen Yrittäjät ry
Jäsen	Hanna Lähteelä, Keski-Suomen työllisyysalueet *****)	Tuomas Paananen, Keski-Suomen työllisyysalueet *****)

*) Maakuntahallitus on valinnut 26.4.2024 Keski-Suomen ELY-keskuksen edustajaksi Mika Oraluoman Kari Lehtisen tilalle.

**) Maakuntahallitus on 19.6.2024 myöntänyt eron Jyrki Niittymaalle ja valinnut hänen tilalleen Harri Oksasen.

***) Maakuntahallitus on 13.12.2024 nimennyt MTK Keski-Suomen varsinaiseksi jäseneksi Juhana Jalkasen ja varajäseneksi Antti Wariksen Keski-Suomen maakunnan yhteistyöryhmään jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

*****) Maakuntahallitus on valinnut 24.1.2025 Ahti Ruoppilan tilalle varsinaiseksi jäseneksi Tatu Tuomelan.

*****) Maakuntahallitus on valinnut 21.2.2025 Keski-Suomen työllisyysalueiden varsinaiseksi jäseneksi Hanna Lähteelän ja varajäseneksi Tuomas Paanasen.

